

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2.40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Multămite publice și Loc de schimb costă fiecare ștr 20 fil. Manuscripte nu să înapoiază.

In calomniatores.

Dela un entusiast cititor al nostru din Țară.

Ori-ce om cinstit, ori-ce Român adevărat va rămânea uimit, auzind de intriga care se țese în București împotriva „Tribunei”. Nu sunt cuvinte destul de tari pentru a înfiera crima ticăloșilor fără de suflet, cari au pornit această acțiune. Nu sunt cuvinte destul de grele, cari să-i facă pe acești oameni să înțeleagă nelegiuirea ce o săvârșesc. Dar chiar de ar fi, ele nu vor avea nici un efect pentru ei. Căci ei n'au suflet. Sufletul lor de mult și l'au vândut păcatului. Ei n'au inimă. Inima lor de mult și-au rob-it-o patimei și dorului de josnică răzbunare.

De câte-va săptămâni Românii transilvăneni stabiliți în România sunt asaltați de o ceată de bandiți, cari prin terorizări și minciuni caută să stoarcă dela dânșii iscălituri pentru un pamflet îndreptat în contra „Tribunei”. Un apel, zic acești aventurieri ai condeiu-lui, prin care să fie îndemnați toți Românii de bine a boicota „Tribuna”. Pamfletul circulă din mână în mână. Spurcatele lui cuvinte produc nedumerire în sufletele atâtor oameni de omenie, cari însă nu sunt în curent cu cele ce se petrec la noi. Acesta este felul de a lupta al domnilor dela organul autorizat. Plătindu-și cu bani scumpi Herostrații fără de Dumnezeu,

și îndeamnă la cea mai criminală faptă: Incendiarea templului nostru sfânt!

Care suflet omenesc poate rămânea neturburat la auzul crimei care se plănuește? Care ochi nu se turbură, care inimă nu se aprinde, de mânie, nu se aprinde de rușine? Ne este rușine că acești indivizi fac parte din neamul nostru. Ni se roșesc obraji de rușine că spurcatul pamflet este redactat în limba noastră românească, ne doare când știm că neamul nostru a putut da naștere unor asemenea Herostrați. Cu ce-o fi greșit acest popor românesc, ca să ajungă să-și vadă pe unii dintre fiii lui angajați într-o asemenea campanie josnică. Ce le-a mai rămas acestor hiene să facă? Neam românesc, ce ai greșit cerului de te-a adus în trista situație de a-ți vedea pe cei ce se numesc fiii tăi pornind lupta în contra unui ziar, care și-a câștigat titlul de mândrie a presei românești de pretutindeni?

Nu teama că ne vor putea zdrobi acești Herostrați, ne face să scrim aceste rânduri. Dacă, prin fapta unui nelegiuit, templul din Efes a ars, a rămas totuș neclintit cultul Vestei. Nu teama că ne vor zdrobi ne îndurerează. Ci rușinea. Rușinea cea mare că și în mijlocul acestui neam nobil au început să se ivească indivizi, cari, ca luda vânzătorul, sânt rușinea omenirii.

De-aceia am luptat noi? De-aceia

au luptat atâți înaintea noastră? Ca să vedem azi că din sămânța aruncată de marii dascăli ai românismului au răsărit asemenea ticăloși? De-aceia am plătit amenzile grele, de-aceia redactorii noștri au făcut atâți ani de temniță, pentruca azi agenții patimilor urâte să înceapă acțiunea de boicotare în contra noastră?

Lașii și pigmeii n'au nici un cuvânt în contra ziarelor jidovești și ungurești și grecești și bulgărești, cari injură țara și neamul românesc. Nu s'au gândid niciodată să intervină pentru boicotarea acestora. Cele mai spurcate publicațiuni străine trec în țara românească și corup sufletele și înveninează inimile. În contra acestei pleve a tiparului, becnicicii n'au nici un cuvânt?

Să fie însă siguri că nu vor reuși în acțiunea lor. Prin netrebnicia faptelor lor nu ne vor descuraja ci mai vârtos vom striga: „Să piară o lume, dar să se facă dreptate!” În fața josniciei pusă la cale de Herostrații din București vom ști să opunem cinstea noastră, cugetul curat și adevărata dragoste de neam.

Invăluindu-i în disprețul nostru vom merge înaintea cu curaj, cu hotărîre, cu îndrîjire, cu entuziasm. Invăluindu-i în disprețul nostru vom merge înaintea, conștienți de valoarea luminei ce o răspândim, vom arăta neamului românesc întreg cine sunt aceia, cari

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”.

Frașmente.

De Ion Agîrbiceanu.

Era seara, într'un restaurant, la un pahar de bere. Patru inși, de vîrstă deosebită, ședeau la o masă, și discutau cu aprindere. Scărmanară multe chestii, trecînd cu repeziciune dela un obiect la altul. Cel mai în vîrstă, om brunet cu ochii scînteietori, se tot feria de vorbă. Aproba cel mult din cap, și privia cu deosebit interes la cei trei. În urmă sorbi din pahar, și zise, zîmbind subțire:

„Voi într'o noapte, ați da gata toate marile probleme ale omenimei. Dar așa nu se face o discuție. Nu te alegi cu nimic și-i păcat de timpul ce se pierde. Eu v'aș pune o singură întrebare. Am fost de multe ori la olaltă, la un pahar de bere, v'am auzit de multe ori părerile asupra tuturor problemelor vieții, n'ați suflat însă un singur cuvânt despre credință. Chestia aceasta vi se pare cu totul necunoscută.

— Nici nu există, azi, o astfel de chestie. Pentru popor, da, chestia religioasă e de foarte mare importanță. Dar pentru noi, — pătura cultă — nu mai are valoare. Omenimea a trecut de mult peste această îndeletnicire, pioasă până la stupiditate, a evului mediu.

— Da, are dreptate fratele Petrișor” — zise domnul cu mustața bălaie. Tăpoasă, pe care

chiar acum o scoase din paharul cu bere. „Are dreptate”, adăuse ștergîndu-și spuma de bere ce-i înflori în vârful țepelor.

Astăzi numai oamenii înapoiați, clericali cu tot alaiul lor rămas din vremile de întunec, mai pot să se agite pentru credință, mai ales pentru o credință oficioasă.

Eu ce să vă spun? Eu sânt un foarte slab creștin, de pildă. Bisericos nu-s. Odată pe an, la Paști. Ce? Nu-i de ajuns? întrebă pe vecinul său? Glasul i-se îngrășe, și surisul disprețuitor de pe față i-se coborî și în vorbă. „Acolo-i poporul, meargă și se închine: asta-l ține tare în furtunile vieții. Meargă și spovedească-se popilor, fie robii acestei nemai închipuite prostii, dacă asta le face bine. Eu, din parte-mi, n'am să-mi bat joc de mine, și să-mi plec capul sub patrafir.

— Atâta ți-ar trebui, zise Petrișor. Intre intelectuali cred că nu-i omul care să mai țină multele rânduieli ale bisericii. Și iată, totuși trăim și noi. Ba trăim mai bine ca strămoșii noștri, cari, pe lângă toată credința lor, erau înjugați ca vitele. La ce le-a folosit lor credința? Dimpotrivă, mintea, libera gândire e ceea ce poate da omului fericire pe pămînt. Drept are Franța care a ridicat tot ajutorul ce se da bisericilor și slujitorilor ei. Chestia de credință, chestia religioasă nu taie adînc în viața popoarelor moderne, nu mai slujește de temelie a statelor, nu mai e obiectul de cercetare a marilor gânditori ai omenimei.

— Așa dar pentru voi problema credinței, a religiei, nu există. Ce am băgat de seamă la mulți alții, observ și la voi. Și aici e gre-

șala: mărturisiți neexistința ei, și în schimb, de câte ori o pomeniți, o însoțiți cu surisuri și vorbe ironice. Pentruce? Un lucru care nu există, poate fi obiectul disprețului nostru? Ce nu este, nu poți nici să lauzi, nici să hul-lești.

Voi spuneți că marii cugetători ai omenimei, trec azi pe lângă problema credinței, și o lasă neatinsă. Să nu fi auzit voi nimic de uriașul gânditor al Rusiei, care a fost Tolstoi? Ei bine, omul acesta care-i o glorie a literaturii universale, a omenimei, a fost un mare credincios. Toată tîria vieții lui a fost credința. Toate sbuciumurile uriașe ale patimilor vieții le-a putut potoli, le-a putut ordona, numai prin credință. Chiar lupta vieții întregi, aici pe pămînt, după el, n'are nici un înțeles fără credință.”

Domnul cel cu mustața galbină îi răspunse îndată.

„Tolstoi a fost un poet, un visionar, și nu un mare gânditor. Mințile cu adevărat înalte, mințile disciplinate, au o concepție bine stabilită asupra vieții. Concepția aceea o mărturisesc dela începutul activității lor până la moarte. Tolstoi de pe pămîntul murdar a sărit în nori, din nori, amețit de furtunile văzduhului, a căzut iar în glodul pămîntului, și apoi, ca să se curețe, a luat o serie nesfârșită de băi reci, — băi de aer și băi de mare.

— Să admitem că a fost poet, — zise cel brunet — și nu cugetător. Deși, dacă l-ai cettit ar trebui să recunoști, că rari sânt literații cari să fi concentrat pe fiecare pagină din

prin mijloace diavolești caută a ne împiedeca în mersul nostru.

Sămănători neobosiți ai adevărului și ai dreptății, vom rupe stavilele pe cari cei vânduți păcatului cearcă a ni-le pune în cale. Vom da jos masca de pe chipul tuturor fariseilor.

Înainte deci! Ridicați steagul murdar al calomniei! Porniți năvala de comitagii sângeroși, dați asaltul! Dați asaltul pe față în contra sfintei noastre cetăți. Veniți cu gurile spumegânde de ură, veniți cu ochii cătrăniți de patimă, veniți cu tot arsenalul minciunii, al calomniei și al perversității. Aici e oastea mică. E oastea mică a adevărului. Și adevărul nu a avut niciodată nevoie de o oaste mare. Veniți tumultuoși, veniți cu curaj! Luptați în contra noastră și zdrobiți-ne. Dar, pentru cinstea acestui neam românesc, începeți lupta pe față, deschis, românește!

Nu vrem să avem în mijlocul neamului nostru soboli cari se tem de lumina soarelui. Veniți asupra noastră ca soldați hotărâți nu ca lașii netrebniți. O cere aceasta cinstea, o cere „dignitas illa Romana”, cu care strămoșii noștri s'au mândrit în decursul veacurilor.

Nu uitați însă că noi luptăm pentru adevăr și dreptate. Și cei ce luptă pentru adevăr și dreptate, luptă pentru Dumnezeu. Și vom triumfa! De-ar pieri o lume, dar dreptate se va face!

Contestarea alegerii dela Orăștie.

Din Budapesta ni-se telefonează; Azi s'a continuat înaintea Curții de Casație desbaterea petiției dela Orăștie. Reprezentantul alegătorilor români, dl Dr. Victor Bontescu, a înșirat motivele pe cari se întemeiază contestarea alegerii: volnicile de tot felul și coruperea alegătorilor prin bani. Drept concluzie a cerut ca, subtragându-se din vo-

scrisul lor, atâta gândire. Dar să zicem că el prin simțirea lui de poet ar fi ajuns la concepția ce și-a format-o asupra vieții, la necesitatea credinței în Dumnezeu și în nemurire. Concepția aceasta a avut-o stabilă, ori cât ar fi vaccilat alte teorii ale sale. Acum eu cred că marile adevăruri ale vieții le poate simți tot așa de bine un mare suflet de poet, după cum le poate descoperi o inteligență genială. Iar chestia credinței, a necesității credinței, este un astfel de adevăr. Este o problemă care ne preocupă pe toți, chiar atunci când o desprețuim. Și nu înțeleg, pentru ce se feresc oamenii de ea, pentru ce vă feriți voi? Și domnul cel brunet fi privi cercetător, nemulțămît.

Dl Petrișor își supse un restimp buzele subțiri, apoi zise:

— Dragă Marine, tu știi să prețuiești timpul. Cred că ar fi cea mai vădită pierdere de timp, dacă am mai continua discuția. S'o lăsăm asta pe sama popilor.

— Dar pentru ce nu lăsați pe seama marilor măestri ai francmazonilor chestia francmazoneriei, pentru ce nu lăsați pe seama corifeilor socialiști discuția democratismului internațional? — Și dl cel brunet se aprinse, făcu un gest disprețuitor, și, cu glasul tot mai ridicat, adăuse: „Voi vorbiți despre câte 'n lună și 'n stele, ascultați chiar pe alții vorbindu-vă despre cutare și cutare teorie. Dar când cineva aduce vorba între noi și între mulți domni de român despre credință, despre biserică, despre legea noastră strămoșească, numai decât vă sare țandura, fi priviți pe respectivul cu

turile primite de deputatul ales, Dr. Farkas Pál, voturile cumpărate, — să fie proclamat ales dl Dr. Aurel Vlad.

A făcut adevărată senzație când dl Dr. Victor Bontescu a depus pe birourile Curții cunoscuta scrisoare a căpitanului de poliție Baksay (publicată și în «Tribuna»).

A răspuns apoi apărătorul alegerii, avocatul Tetétleni, care nu și-a terminat încă discursul de apărare, ci-l va continua în ședința de mâine.

Contele Tisza la mitropolitul Mețianu. Din Budapesta ni-se telefonează: Contele Tisza l-a vizitat azi pe I. P. Sf. Sa mitropolitul Ion Mețianu, în locuința sa din hotelul Iägerhorn. În cercurile politice ungurești se afirmă că vizita contelui Tisza a avut caracter politic. Contele Tisza a cerut dela mitropolitul Mețianu noi deslușiri asupra dispoziției spiritelor cercurilor românești mai largi, în ce privește împăcarea cu Ungurii.

Correspondentul nostru a avut prilejul să vorbiască cu I. P. Sf. Sa, care a declarat că vizita contelui Tisza a fost numai un act de curtoisie.

Mâine, I. P. Sf. Sa va întoarce contelui Tisza vizita.

Apponyi și emigrații. Contele Apponyi, cel cu legile școlare cari tind la nimicirea noastră ca Români, a sosit în America, unde umblă din oras în oras, glăsuind miilor de cetățeni din Ungaria despre dragostea de țară și neam și zugrăvind cât de bine și ușor poți trăi și acasă, dacă muncești.

Glăsurile contelui Apponyi nu au prea însuflețit mii de cetățeni din Ungaria, pe cari chiar sărăcia și nevoile de tot felul, ce aveau să îndure acasă, i-au îndemnat să ia în mână toiagul pribegiei și să-și găsească țară nouă, departe peste mări.

La glăsurile aceste ale contelui Apponyi, un ziar unguresc din Budapesta, «Pesti Napló», dă următorul răspuns potrivit:

«Greșește dl Apponyi dacă crede că »Himnusz«-ul și »Szozat«-ul sunt în stare să lege de țara aceasta mulțimea care pierde de foame și

milă, dacă nu cu batjocură. Pentru ce? Să fie mai actual Marx ca Christos? Să fie crezul francmazonic mai înalt decât evanghelia? Și totuși oamenii noștri aud și cetesc cu plăcere tot ce nu-i în legătură cu biserica, cu credința creștinească. Lăsăm pe alții să se apropie de sufletul nostru pe orice cale, numai pe calea creștinismului nu. În fiecare doctrină, în fiecare teorie nouă aflăm ceva vrednic de reținut, ceva luminos și adânc, numai în evanghelie nu aflăm decât povești pentru popor. Și să stabilim un adevăr. Pătura noastră cultă românească apreciază pe un preot pentru munca lui națională, economică, culturală. Dar nu-i trece nimănui prin minte munca de căpetenie pe care trebuie s'o pună preotul: ținerea vie a credinței creștinești în sufletul poporului nostru. Pentru că munca aceasta nu o apreciază nimeni la noi. Nu-i dă nici importanță. Când se spune că biserica ne-a mântuit și ne ține, o spun ca o maximă numai, pentru că înșiși credința, pentru ei, e o problemă demodată. E destul să te arăți credincios, ca să fii de batjocura lumii. Eu sunt un om fără multă învățătură. Am citit și eu câte ceva. Am citit chiar acum de curând reliefate prin gazete multe slăbiciuni ale noastre, a conducătorilor, a păturii culte. Dar despre cea mai mare pacoste ce-a dat peste noi, despre totalul indiferentism al unei bune părți din pătura cultă față de credință și religie, n'am citit nimic.

Ziceți dumneavoastră — continuă tot mai întărit — că pentru intelectuali nu-i de lipsă, ba-i chiar imposibilă credința bisericeii

dacă crede că e de ajuns să vorbești de dragostea de țară, ca toți să se întoarcă. Poporul iubește țara, pentru că n'are de ce să n'o iubească. Țara nu-i face nici un rău, nu-l urăște. Dar nu poate nici să-i facă traiul ușor. Miile și sutele de mii de emigranți nu se duc în America, fiindcă nu și-ar iubi țara, ci fiindcă acolo pot trăi, acolo pot să pună ceva și la o parte, ca să și poată cumpăra acasă o fișie de pământ... Nu, poporul își iubește țara...»

Are dreptate ziarul unguresc. Dar contele Apponyi, marele moșier, ce știe ce va să zică a nu avea din ce trăi nici tu, nici cei ce-ți sunt dragi. Pământ, pământ le trebuie oamenilor, ca să aibă ce munci. Că dor de muncă au și au avut întotdeauna.

Din Cemeră. În fața unui număr mic de deputați, s'a continuat discuția pe articole, în mod liniștit.

Opoziția, pentru a câștiga timp și a amâna votarea, prezintă tot felul de amendamente.

Discuția se va continua și în ședința de mâine.

Delegațiunile. Delegațiunea ungară în ședința plenară dela 22 Februarie a votat conturile afacerilor comune pe anul 1908 și bugetul ministerului de finanțe și al curții de conturi comune, pe anul 1911.

Acelaș program de zi l-a avut și comisia financiară a delegațiunii austriace, care a votat de asemenea conturile și bugetele.

Interview cu d. Simion Măndrescu.

— Campania contra »Tribunii«.

București, 7 Ianuarie.

Niciodată mai mult ca acum nu mi-am dat seama de ce sânt în stare să facă oamenii conduși de patimă și de dorul de răzbunare. Niciodată mai mult ca acum nu mi-am dat seama la ce acte îndeamnă pe oameni setea de a face rău.

Într'o bună zi m'am pomenit cu un individ că vine la mine, îmi ține un logos, și-mi înținde o hârtie s'o iscălesc... Era un apel cătră toți Românii transilvăneni stabiliți în România, prin care aceștia erau îndemnați să boicoteze »Tribuna«!...

noastre. Că intelectualul își are concepția lui asupra vieții, bine stabilită, și fără credință. Și acum, vă rog, cercetați societatea noastră românească, și veți vedea unde duce aceasta concepție. Veți vedea, din faptele lor — că cei mai mulți nu au nici o concepție stabilită, ci muncesc cam le pare lor că-i folositor pentru dânsii. Nu au un ideal pe care-l dă o convingere. Pentru că nu mai sânt convingeri. Dumneavoastră ziceți: pentru popor e bună biserica. Dumneavoastră spuneți: catehizarea în limba românească la toate școlile statului. Pentru ce? Simțiți că 'n lupra națională trebuie să avem oștire sănătoasă și șiruri bine încheiate. Dar cine-mi va spune că din o mie de intelectuali, cari sânt indiferenți față de credința și biserica noastră, câți vor rămânea sănătoși moralicește și câți vor avea cutezanța să stee în fruntea șirurilor încheiate ale poporului? Din o mie de intelectuali la noi, câți vor putea suplini credința bisericeii, cu o concepție a sa proprie asupra vieții? Eu cred că nici zece. Ei bine, ceilalți atunci din ce se hrănesc zi de zi, din ce își înmulțesc capitalul moral? Și, să băgați bine de seamă, poți să fii domn cu multă învățătură pentru minte, dacă n'ai și educația inimii, vei fi gata să faci faptele celea mai ticăloase, și sociale și naționale. Pentru că, mări, pe noi Românii școala ne face învățați, dar caractere, oameni virtuozși ne poate face numai credința și biserica, de care credem că aște lipsă numai poporul.

Îndrumăm poporul la biserică, iar din șirurile noastre, a păturii culte ies renegații. Pen-

— Cine ești, domnule, și cine a pus la cale această infamie? Du-te și spune-i domnului, care te-a trimis să îndeplinești această oribilă crimă, că-l consider de un om disqualificat, imoral, de un criminal. Ori cine ar fi el!

Mi-a spus că acțiunea este pornită de un domn, care face parte din „Cercul Românilor de peste Munți”.

— „Să te ferească Dumnezeu de pâra moșicească”.

Așa mi-am zis și am plecat spre casa D-lui Simeon Măndrescu, copil de țaran român din Rîpa-de-jos, azi profesor la universitatea din București și președinte al „Cercului Românilor de peste Munți”. Voiam să-l pun în curent cu intriga țesută. Să-l pun în curent în acelaș timp cu infamiile pe cari câțiva oameni de rea credință le debitează în numele D-lui Măndrescu, la ale cărei sentimente românești trebuie să se închine orice Român de omenie.

Profesorul meu — și sunt mândru să pot să mă numesc printre elevii lui — m'a primit cu aerul de părintească bunăvoință, pe care-l are față de toți elevii lui.

— Ei, ce-i nou? Ce-i cu licența D-tale?

— Să mă iertați, Domnule Profesor, dar nu gândul la examene m'a adus la D-Voastră, alt ceva mai grav. De un examen depinde cariera unui om. De ceia ce mă aduce azi la D-Voastră, depinde bunul nume al unei instituțiuni, grație muncii căreia s'au aruncat sute și mii de tineri ai neamului nostru într-o luptă, în care îi așteaptă cel mult câteva luni de temniță, precum și periclitarea carierei lor. E vorba de zvonurile tendențioase, nu știu în ce împrejurări și cari au fost puse în circulație...

— Va să zică, vii ca tribunist?

— Da. Aveți cunoștință de goana întreprinsă de *Ion Scurtu* după iscălituri pentru a publica un manifest în contra „Tribunei”? Credeți îndreptățită, credeți că este morală această procedură?

— Sezi, te rog. La dreptul vorbind vina este a „Tribunei” care n'a stăruit să se convoace numai decât conferința națională, care să judece diferendul dintre ea și partidul național. (D. Măndrescu a uitat pe semne, că noi am stăruit imediat pentru convocarea conferinței. N. Red.)

— Nu partidul național, domnule profesor, ci câțiva membri din comitetul executiv al partidului, cari, înțelegându-și vina lor, au

trucă noi pe măsura ce ne depărtăm dela credința strămoșască, neavând altă putere care să ne educe sufletele, decădem moralicește. Și să știți voi că mare trădător nu poate fi cineva, dacă nu-i întâi un mare imoral”.

Brunetul, în loc să se liniștească după ce s'a spus convingerile, privi și mai cu ciudă la cei trei, își bău berea și plătind, eși fără să le mai strângă mâna.

Domnul cu muștața bălană zise, c'un zimbet larg: „Numai un an a fost seminarist, și tot s'a legat ceva de el. Știți, era foarte bun de popă: predica apă și bea vin.”

Cel de-î ziceau Petrișor zise: „li place lui să-și petreacă, dar trebuie să-i dai ce-i a omului: e un tip mai rar. Nu? întrebă pe-al treilea.

— Vrednic bărbat, zise acesta. Puțin cam iute. Ceva mi-a rămas însă din vorbirea lui: cei cari trec din tabăra noastră, trădătorii naționali, n'au nici un fond moral. Iar un bogat și sănătos fond moral cum ni-l putem câștiga? Hm? Și-i privi întrebător.

Cei doi nu-i răspunseră, și astfel, începură curând să scarmene chestii mărunte.

crezut că vor putea scăpa de răspunderea ce o au în fața întregului neam românesc de greșelile lor, răspândind povestea mincinoasă a „trădării”.

— Da. Dar unde-i solidaritatea? Ce ne facem noi, dacă ne grupăm în partide și acolo ca aici în regat? Trebuie să se găsească o modalitate de împăcare. Eu numai pentru asta stăruiesc. Orice Român trebuie să admită, că în Ungaria neamul nostru nu va putea face nimica până nu va fi solidaritate. În senzul asta înțeleg stăruințele noastre dela „Cerc”. Vrem să-i îndemnăm pe cei de acasă la pace.

— Atunci ce rost are goana după iscălituri a lui Scurtu? Inchipuiți-vă a venit un individ chiar și la mine să-mi ceară să subscriu sentința „Tribunei”. L-am tratat după merit!

— Nu te teme. Acestea sunt lucruri fără de nici o importanță. Dacă totuși vrei să afli părerile mele, treci la masă și scrie.

Profesorul meu îmi dictează:

— „Este adevărat că am scris dlui Oncu și părintelui Ciorogariu câte o scrisoare, în urma hotărârii luate de „Cercul Românilor de peste munți” împreună cu alți Români din Transilvania, rugând pe dnii directori ai „Tribunei”

a) să găsească modalitatea de înțelegere cu comitetul întreg al partidului național;

b) să susțină ca și mai înainte direcția politică reprezentată de comitetul central;

c) să se avertizeze redactorii în acest sens;

a) în viitor să caute să se evite orice lupte interne de natură de a slăbi solidaritatea națională, atât de necesară în luptele Românilor de peste munți.

— Dar, întrerup eu, admiteți solidaritatea în lene? Nu credeți că noi am avut sfinți la cari numai ne-am închinat, fără a fi vredeici de prinsoiul nostru? Noi avem atâți apostoli, dar câți Prometei avem? Ce-au făcut apostolii aceștia? Azi nu știm nici măcar câți suntem în Ardeal și Ungaria. Comitetul n'a făcut măcar o statistică. Atunci când „Tribuna” le spune astea cu gând curat de a se face ceva, însemnează că lucrează la nimicirea solidarității? E asta o tradare de neam?

— Evident că nu.

— Așa dară admiteți că „Tribuna” a făcut bine, atragând atenția asupra acestor scăderi?

— Avea datoria s'o facă. Da, era datoare s'o facă.

— Așa dară unde-i vinovăția? Și mai ales unde e tradarea? Nu sunt niște calomnatori aceia, cari au pus în circulație zvonurile tendențioase?

Profesorul zîmbește.

— Hai, lasă ciuda. Scrie!

„Nu vrem să căutăm prin aceasta a aduce vre-un prejudiciu unui ziar cu un trecut așa de frumos și atâta de rodnic în luptele, prin cari au trecut și trec Români de peste munți, cum este „Tribuna”. Acțiunea noastră a fost pornită numai pentru a vedea readusă din nou buna înțelegere între toți fruntașii fraților de-acasă, ca și între organele lor de publicitate. Pe noi cari nu cunoaștem amănuntele, ce nu se publică, ci numai cele ce ies la lumină prin ziare, ne impresionează dureros desbinările și ne umplu de îngrijorare pentru viitorul luptelor cari îi așteaptă pe frații noștri”.

— O întrebare, domnule profesor. Nu credeți că desbinarea au provocat-o aceia, cari fără de nici o probă au acuzat un ziar ca „Tribuna” de tradare? La cursul d-voastre am auzit câteva cuvinte pe cari le-am reținut: Să piară lumea, dar să se facă dreptate! De ce numai la adresa „Tribunei” s'ar rosti îndemnuri de împăciuire? De ce domnilor cari risipesc banii publici cu „Românul” nu li-se dă nici un avertisment?

— Vom ști să ne facem datoria și față de ei, când conferința națională se va pronunța! Dar continuă cu scrierea declarației!

...Eu personal nu pot crede că un Român de felul dlor Oncu, Raicu, sau părintele Ciorogariu, cari, cu sacrificii bănești, angajându-și prin polițe și contracte chiar și ceiace vor mai putea câștiga, ei în viitor, pentru a face din „Tribuna” unul dintre cele dintâi ziare ale noastre, pot fi capabili de o tradare națională. Noi știm că azi domnul Sever Bocu își ispășește patriotismul său în temnița dela Arad. Prin urmare n'avem nici un motiv a le bănuia acestor oameni dragostea de neam.

Orice acțiune întreprinsă în țară în contra „Tribunei” nu se poate face în numele nostru al celor dela „Cerc”, căci demersul nostru este făcut numai și numai în vederea unei lămuriri a situației, pe care lămurire o așteptăm dela întrunirea conferinței naționale, pe care „Tribuna” aud că o va convoca!...

Subiectul convenției apoi s'a schimbat. Cu o vădită amărăciune, valorosul învățat român arată lipsa de scrupule când este vorba de a lovi. Suntem un popor pățimaș. Și pățima asta ne aduce atâta rău. Ar trebui să fim mai pătrunși de ideea dragostei de neam, ideie sfântă, pe care unii cred că o pot exploata în interesul lor personal. Vorbește de trecut luptelor noastre. Amintește de Șaguna, Barit, Cipariu și Murășanu.

— Nu găsiți o asemănare între unele evenimente din trecut și ceea ce se petrece acum? Nu vă aduceți aminte că mai acum opt sau nouă ani, când regretatul Aurel Murășanu avea atitudinea, pe care o au astăzi domniile cari au făcut caz de tradare națională din acțiunea „Tribunei”, dl Vasile Goldiș a publicat sub propria-i iscălitură un articol, care termina așa: Domnule Aurică, hai sictir! ? Atunci numai un actual colaborator la „Românul” a găsit prea aspră expresia dlui Goldiș și a publicat în „Gazeta Transilvaniei” un articol, în care îl numea pe dl Goldiș „Sictirache” și afirmă despre dânsul că trebuie să fie rămasiță din Turcii cari au stăpânit odată Banatul?

— Certuri au fost totdeauna. Scopul nostru este tocmai să le aplanăm fără a jigni pe nimenea. Evident, că, dacă acum zece ani nu s'ar fi spart solidaritatea, așa cum era înțeleasă, n'am fi avut de înregistrat frumosul curent de rededeptare națională de acum. Căci orice s'ar zice, conștiința națională a prins rădăcini adânci în popor.

— Aceasta se datorește în primul rând „Tribunei” pe care azi atâți monopolizatori ai naționalismului o calomniază.

— Drept dovadă a sentimentelor ce le păstrez „Tribunei”, poftim, trimite chiar duminata costul abonamentului pe un an întreg!

Și profesorul meu, vădit impresionat de felul în care înțeleg unii oameni să combată ziarul nostru, îmi întinse suma de 45 de lei, cu rugămintea de a-i trimite eu la administrația „Tribunei”. Apoi continuă:

— Fiți liniștiți. N'are să facă nimica. Noi știm serviciile ce le-a adus „Tribuna” cauzei naționale. Apreciem și acum năzuințele ei spre bine. Dar vrem să se facă pace. O pace care să nu jignească nici pe membrii comitetului!

— Cari n'au un cuvânt pentru cele cinci sute de școale pierdute, cari mistuesc proza lui Lovinescu și versurile lui Demetrius, plătindu-le scump din banii publici.

— Lasă-le astea. Or vedea și greșala...

Și am plecat dela acest ales suflet românesc, gândindu-mă la proverbul bătrân: Să te ferească Dumnezeu de pira moșicească!

I. U. Soricu.

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Szekely și Kati
de Marosvásárhely,
(Plaza Széchenyi 45).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegerea aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de trusouri pentru mirese

Analfabetismul rural în România.

— Sfârșit. —

Raportul inspectoratului primar calculează că, pentru a procura sălile de clasă necesare întregii populații școlare rurale luând în seamă și sporirea anuală a numărului copiilor, ar trebui, ca în curs de 15 ani, să se clădească în fiecare an câte 583 săli de clasă; ceiace în total s'ar ridica la suma de 57,000,000 lei, socotind 6500 lei costul mijlociu al unei săli. Această sumă s'ar ridica la 70 milioane lei, dacă am avea în vedere scoborirea numărului elevilor or de la 80—60 de fiecare clasă, numai pentru școlile ce se vor clădi de acum înainte.

În privința sporirii numărului învățătorilor, raportul constată, că dacă ministerul va spori anual numărul lor, numai în proporția mijlocie din ultimii 15 ani, atunci va fi nevoie de 103 ani pentru a se putea obține învățătorii necesari pentru cei 330.229 copii, cari azi nu au loc în școala primară.

Dacă ținem seamă că pentru sporul de populație școlară anuală avem nevoie, în fiecare an, de 170 învățători noi, că pentru a procura școli populației școlare, care acum nu are școli, avem nevoie de un spor de 280 învățători pe fiecare an, în timp de 15 ani; că 150 învățători sânt ceruți anual de vacanțele provocate din deces și eșirea la pensie a învățătorilor titulari, și că încă 100 învățători titulari ar fi necesari pentru a înlocui în 15 ani procentul de 27 la sută de suplinitori — ajungem la cifra de 700 învățători pe fiecare an, pentru o campanie de 15 ani de luptă împotriva analfabetismului rural.

Dacă mai ținem seamă că astăzi, aproape în toate țările civilizate, numărul de elevi încredințați unui învățător e mai mic de 50, și am dori să-l reducem și noi de la 80, măcar la 60 — pentru toți învățătorii — atunci am avea nevoie de peste 900 absolvenți de școli normale pe fiecare an, în timp de 15 ani. Școlile noastre normale însă nu produc nici o treime din acest număr. N'am mai considerat aici faptul, că și învățământul primar urban tot din rândul învățătorilor își recrutează institutorii.

Pentru o campanie de 30 de ani de luptă pentru stîrpierea analfabetismului, am avea nevoie de 660 învățători pe an.

Strategia luptei împotriva analfabetismului impune dar, în primul loc, înmulțirea școlilor normale — sacrificii bănești deci din partea statului. Dar acest sacrificiu e de fapt o înaltă datorie națională a lui, neîndeplinită încă în măsură completă până acum.

Administrația cinstită și devotamentul, până la abnegație, al câtorva oameni puși în capul Departamentului Instrucției și instituțiilor dependente de el, nu pot singure schimba starea actuală de lucruri. Chestia analfabetismului trece peste răspunderea unui singur guvern; nu e o chestie de administrație de resort ci o chestie de politică națională a statului român. Nu putem fi o țară puternică — oricât de mult am întări armata — dacă vom continua să menținem 65 procente de analfabeți în masa celor șase șeptimi a locuitorilor țării. De sigur nu e o simplă coincidență întâmplătoare faptul că, răscoalele din 1907 au izbucnit întâi și au fost mai violente tocmai în județele cu cei mai mulți analfabeți, care prin o crudă ironie, sânt în același timp și cele mai bogate județe agricole.

Ridicarea nivelului cultural al satelor e tot așa de însemnată pentru viitorul nostru național ca și ridicarea nivelului lor economic; mai mult: e chiar o strînsă legătură între aceste două direcții de propășire ale neamului nostru. Răspândirea cât mai mare a culturii în masele populare sporește capacitatea productivă a întregii națiuni. Așa numitele, bogății naturale înfloresc starea economică a unei țări numai prin sporirea acestei capacități de producție a locuitorilor ei; iar puterea de rezistență și de prosperitate a

unui stat nu se razimă atât pe armată cât pe valoarea personală ridicată a cetățenilor lui. Să ne gândim încă odată la cuvintele lui Luther spuse acum patru veacuri.

Renașterea României moderne n'a aruncat decât o rază din strălucirea civilizației apusene asupra orașelor noastre; formele acestei civilizații, care pot produce iluzia realității, se susțin numai prin puterea materială a satelor, de-asupra cărora întunericul medieval încă nu s'a risipit.

Lumina trebuie să străbată la sate, cât mai multă, nu în interesul lor numai, ci în interesul viitorului istoric al neamului nostru întreg. Formele de viață ale civilizației moderne nu pot da roade, nici nu pot întări vitalitatea poporului nostru cât timp șase din șapte părți ale lui întârzie încă în istoaia evului mediu; cât timp țara întregă nu participă la luminile și binefacerile civilizației.

Astăzi, între satele și orașele noastre, o epocă întreagă de civilizație se întrepune; și pentru că înseși caracteristicile etnice ale unui popor sânt influențate de epoci istorice deosebite de civilizație, putem spune că, dintr'un anumit punct de vedere, în țara noastră, avem două popoare, două istorii, două psihologii și chiar două limbi diferite.

Ridicarea civilizației satelor, trecerea lor din istoria medievală în cea modernă și amestecul acestor două popoare în unul singur, călăuzit de idealurile unei largi democrații, sânt condițiile de viață ale poporului nostru; și întrucât nimeni nu poate tăgădui influența culturii ca factor puternic de transformare a unei societăți, răspândirea ei, în prima ei treaptă, în întunerecul satelor, se impune ca o datorie superioară și grabnică a statului român.

I. Botez.

Pericolul ciumei.

Ce spune d. prof. Dr. V. Babeș.

Caracterul ciumei în Manciuria. — Pentru Europa nu e pericol din această parte. — Epidemia se poate propaga însă prin alte părți — Mijloace de prevenire. — Serul este eficace?

Epidemia de ciumă care bântuie cu atâta furie în Manciuria cu tendința de-a se întinde și în Rusia europeană, preocupă azi pe lângă toată lumea medicală științifică și pe toți ceilalți muritori.

Apocope toți savanții medici din străinătate și-au spus cuvântul lor în această chestiune, unii pronunțându-se pentru, alții contra unui pericol ce ar amenința Europa.

Întrebat de un gazetar dl profesor Victor Babeș, cunoscutul bacteriolog, membru al Academiei române, a făcut următoarele declarații:

Ciuma din Manciuria este ciumă pulmonară, mult mai gravă ca ciuma obișnuită bubonică, din pricina că se propagă cu mai multă ușurință de la om la om. Microbii se răspândesc prin respirația omului bolnav, prin suptă lui mai cu seamă.

Pentru răspândirea ei însă, la depărtări mari nu trebuie să ne temem. În această privință, ciuma pulmonară e mult puțin periculoasă ca cea bubonică.

Omul care are ciuma pulmonară e mai grav bolnav; nu umblă, nu călătorește; moartea vine mai curînd. Prin urmare, un astfel de bolnav n'are posibilitatea să ducă cu el boala.

Nu tot așa se prezintă bolnavul cu ciuma bubonică. Dacă contagiunea e mai puțin periculoasă, cu asemenea bolnavi, în schimb ea se poate propaga la distanțe mari, bolnavul purtând boala cu sine.

Prin urmare, cred, a zis savantul bacteriolog, că Europa n'are să se teamă de epidemia de ciumă pulmonară din Manciuria. Distanța e prea mare pentru ca bolnavii să poată ajunge în Europa și fără îndoială, că s'au luat și măsuri de localizare.

Pericolul poate să ne vină însă din alte părți. Așa, s'au constatat toamna trecută cazuri de ciumă la Odessa, la Alexandria, la Constantinopole, Smirna și alte porturi.

În aceste porturi e posibil ca epidemia să continue în stare latentă păstrată de șobolanii cari sânt cei mai puternici propagatori ai acestei îngrozitoare epidemii.

S'ar putea deci foarte ușor ca din aceste porturi să se ducă cu vapoarele în alte localități epidemia de

ciumă, care acuma probabil că se află în stare latentă.

Dl prof. Dr. Babeș mi-a spus apoi că un caracter particular al microbului ciumei este că el rezistă la frigul cel mai mare și chiar se înmulțește.

Așa se explică cum în Manciuria, unde se iuregistrează temperaturi între 30—40 grade sub zero, epidemia bântuie cu multă furie.

Cu privire la mijloacele de combatere dl Dr. Babeș a declarat că imediat ce se constată primul caz, el trebuie cu totul izolat.

Pe de altă parte nu trebuie neglijată locuința unde a stat bolnavul. Nu e rău ca toată locuința să fie distrusă și mai cu seamă trebuie să stărpim șoarecii.

S'a constatat că o locuință unde a stat un ciumat e un focar mai periculos de propagare decât o locuință unde stă un bolnav de ciumă. Și e mai periculos, fiindcă odată casa părăsită, o părăsesc și șoarecii ducând cu ei boala. De aceea casa trebuie distrusă, împreună cu rozătoarele din ea.

O condițiune esențială pentru prevenirea boalei este curățenia. E destul să spunem în această privință că în India unde sânt zeci și sute de mii de cazuri pe fiecare an, toate sânt numai ale indigenilor. Europeanii nu se îmbolnăvesc mai de loc, trăind în condițiuni bune de igienă.

Asupra tratamentului, dl profesor Dr. Babeș este de părere că nu am ajuns încă în vremea când se credem că avem mijloace eficace de tratare.

Serul institutului Pasteur care se întrebuițează e departe de a da rezultate hotărtoare.

Importanța lui nu o putem nega cu totul, dar în orice caz nu ne putem baza pe acest ser spre a crede că ciuma a pierdut din gravitatea ei.

Aceste sânt părerile dlui profesor Dr. Babeș, savantul nostru bacteriolog și eruditul profesor — asupra epidemiei de ciumă, care azi este la ordinea zilei.

Din străinătate.

Conflictul ruso-chinez. Nota guvernului rusesc adresată guvernului chinez pentru respectarea din partea Chinei a dispozițiilor contractului din 1881, a fost privită dintru început de bărbații politici, ca un pas nenorocos al diplomației rusești, căreia i-au căzut jertfă în trecutul apropiat atâtea mii de vieți în războaiele purtate.

Contractul amintit asigură pe seama supușilor ruși unele drepturi, pe cari — după cum se spune în notă — China nu voește să le recunoască. Ba ce este mai mult împărăția mandarinilor se opune chiar și la înființarea noilor consulatelor rusești.

Aceste gravamine au determinat guvernul rusesc, ca să adreseze o notă Chinei, amenințând, că în caz de neîndeplinire a doleanțelor, Rusia își va lua singură satisfacție.

Nota, care poate fi privită ca un ultimatum, nu a statorit nici un termen, de care ar avea să se țină China.

Faptul acesta este documentat, ca lipsit de seriozitate diplomatică, căci ori se întră în tratative cu o țară străină pe cale pacifică, fără amenințări, ori i se trimite ultimatum. Dar așa un semi ultimatum ce înțeles ar avea?

Dealtfel întreaga afacere pare a fi ultima sforțare a Rusiei pentru asigurarea prestigiului în Asia, care a suferit atâtea în urma războiului japonez și în urma pierderilor din Persia.

Și în timp ce Rusia și-a pierdut aproape întreaga influență în Asia și mai ales în Peking, Stat-le-Unite câștigă tot mai mult teren. Interețele americane pretind slăbirea puterii economice și comerciale a Japoniei, ceea ce cred de altfel a o ajunge prin întărirea Chinei, care să-i servească de o platformă în estenziunea puterii.

Și după cum Rusia, în urma vechei practice de a-și întări poziția prin slăbirea puterilor învecinate, crede periculoasă propriilor interese politice Statelor-Unite de ași câștiga deșeurile produselor sale în China, este explicabil noul rol la care s'a angajat.

Telefon nr. 467.

KARDOS GYULA

cea mai mare fabrică de trăsuri sudungară

Temesvár Gyárváros Háromkirály-ut 14. (Casa proprie.)

Mare magazin de trăsuri noi și folosite. —

Pregătesc lucruri de fierar, rotar, șelar, de lustruit și orice reparări de bransa aceasta, cu prețurile cele mai moderate. Preț curent, gratis și franco. Tot aici se mai pot căpăta omnibuse pentru 6 persoane cară funebre, felurite căruțe »landaner« cu preț moderat.

Așadară frontul îl fac pe o parte Statele-Unite și China, pe altă parte Japonia, Anglia, Rusia și Franța.

Și vechiul gând de a împărți China pare a reveni mai hotărât, de a ajunge în stadiul realizării.

Răspunsul Chinei înaintat guvernului din Rusia este foarte conciliant. Se amintește că pentru tranșarea definitivă a conflictului sunt de lipsă noi tratative, cari vor aduce desnodământul fatal. Rusia pare a nu se învoi la acest fel de tranșare îndelungată, căci după cum se anunță din Petersburg, guvernul a luat hotărârea ca în cazul când China nu va da o satisfacție deplină în locul promisiunilor vagi, Rusia va duce la îndeplinire amenințarea făcută.

Cu multele desmințiri ce se dau referitor la stadiul acestui conflict totuși se mențin unele știri, referitoare la intrarea trupelor rusești și engleze în Tibet și a celor franceze în Sünnan.

Din Camera engleză. Ministrul președinte Asquith, în ședința dela 21 Februarie, a depus pe biroul Camerei, proiectul pentru ștergerea dreptului de veto al lorzilor, la Senat. Vorbirea ministrului a sîrnit aplauze frenetice. A spus, că este copilărie a se crede, că guvernul tinde la despozierea Senatului de drepturile constituționale și la crearea unei Camere cu alure despotice.

Dintre opozanți a vorbit Balfour contra proiectului.

Se așteaptă discuții pasionate.

Scrisori din București.

O universitate populară. — Revocarea hotărârii privitoare la Lalescu. — Enervare. — Sobolii.

București, 8 Februarie.

Cu toate stăruințele depuse de generații întregi pentru răspândirea luminei în păturile cât mai largi ale poporului, nivelul cultural al orașelor din România n'a ajuns la înălțimea cerută de vremurile în cari trăim. Astfel ușor se poate înțelege cum sămănătorii tuturor ideilor subversive găesc, cu deosebire în mijlocul populației marginase a orașelor, un teren potrivit de exploatare. În lipsa de adevărată cultură și pregătire pentru lupta cea mare a vieții trebuie căutăta cauza înrângerilor suferite pe toate terenele de elementul românesc al orașelor. Cu toate că legea obligativității învățământului este în vigoare de atâți ani, astăzi găsim, la orașe chiar, un număr destul de mare de analfabeți. Nu mai vorbim de sate, unde, deocamdată ar fi o imposibilitate ca toți fiii de țărani să cerceze școala.

Una din cauzele lipsei de progres a învățământului, una din cauzele analfabetismului este de sigur și faptul că în România totul se lasă în grija statului. Statul înființează școli, statul le susține. Din inițiativă particulară nu se face nimica. Școale susținute de comune nu există, de asemenea avem foarte puține școale susținute de societăți. Și, când totul este lăsat în grija statului, este ușor de înțeles că nu se poate face tot dintr'odată.

În timpul din urmă pare a se fi înțeles această scădere. Un grup de profesori și oameni de litere, în frunte cu profesorul universitar dl Dr. I. Cantacuzino s'au gândit la începerea unor cursuri de popularizare a științei. Se vor ține cursuri, la cari oameni luminați și cu dragoste de muncă pentru ridicarea nivelului cultural al poporului vor căuta să lumineze mulțimea asupra diferitelor chestiuni, cari frământă astăzi societatea. Și cursurile acestea se vor ține în mod sistematic. Se vor preda cursuri de vulgarizare în formă de conferențe; cicluri de conferențe asupra diferitelor chestiuni cari pasionează lumea științifică în Apus; se vor ține de cătră oameni specialiști.

Unele ziare afirmă că este vorba de înființarea unei „Universități populare”, care tinde la luminarea straturilor adânci ale poporului și ale muncitorilor de toate categoriile, având ca prim scop să formeze un spirit critic în

viața publică din țară. Comitetul de inițiativă lansează un apel cătră public, îndemnându-l să sprijinească această idee. Tot spre acest scop dl Cantacuzino, va ține o conferință la Ateneu. O universitate populară însă cu greu s'ar putea înființa în actualele împrejurări. Ar fi bine când s'ar putea face cel puțin un început în această direcție. Să se țină în mod sistematic conferențe și nu numai în Capitală, ci în toate orașele din țară.

Să se pregătească întâi spiritul public. Înființarea Universității populare va veni apoi dela sine. Și, dacă vor fi bine selecționați aceia, cari vor ține cursurile — excluzându-se streinii cari urmăresc cu totul altceva decât luminarea mulțimei — serviciile aduse vor fi incalculabile. Intunerecul, care stăpânește acum o bună parte din populația orașelor, se va risipi, razele de lumină vor pătrunde în toate colțurile uitate de Dumnezeu.

Toată lumea se zbate. Gazetele tipă, oratorii la întrunirile cari se țin tot mai dese, își ridică glasul. Toți sunt preocupați de rezultatul viitoarelor alegeri. Și, cum fiecare este angajat într'un partid sau în altul, discuțiile sunt așa de aprinse, valoarea cuvintelor nu se mai ține în seamă. De acest lucru trebuie să țină cont ori cine ar căuta să se pronunțe asupra celor ce se petrec astăzi în țară. În cazul acesta n'am fi avut de înregistrat cazuri regretabile ca acela al expulzării studentului bănațean Lalescu, caz despre care unele ziare dela noi au amintit numai în trecut. Aveau altceva de lucru.

Un comunicat al guvernului anunță acum că hotărârea luată față de acest student a fost revocată. Împrejurările în cari s'a făcut provocarea au fost următoarele: D. profesor Simeon Măndrescu, președintele „Cercului Românilor de peste Munți”, într'un memoriu adresat ministrului de interne a arătat jignirea ce s'a adus Românilor de origine din Transilvania prin pedeapsa prea aspră dată lui Lalescu. Și a cerut să se revină asupra expulzării lui. Motivele invocate de valorosul profesor au determinat pe d. Ministru să dea comunicatul de mai sus. Câțiva oameni de bine au făcut apoi o colecție pentru ajutorarea tinărului, care, într'un moment de iritare a comis greșala, ce i-a atras și suspendarea din funcțiunea pe care o ocupa.

Acum e vorba să se țină un mare meeting, la care să se discute chestia, dacă un Român, ori de unde ar fi el, poate fi expulzat din țara românească. Oratorii vor cere ca, cu ocazia modificării constituției să se modifice și punctul privitor la dreptul de cetățenie al Românilor din provincii stabilite în țară. Ei vor cere ca ori-ce Român prin naștere să poată deveni cetățean al statului român printr'o simplă petiție adresată ministrului de interne, după-ce va fi dovedit că s'a lepădat de protecția streină.

Nu se știe dacă vor reuși în această acțiune. În ori-ce caz faptul că Lalescu poate astăzi să se întoarcă în țară, constituie un precedent pentru cazurile când va mai fi vorba de expulzarea unui Român.

Și în enervarea aceasta ce fac unii dintre ardelenii noștri fără drept de vot? Se agită și ei. Au și ei chestiile lor. La „Terasa”, ca și la „Bulevard” plănuesc lovituri, în fumul albastru din cafenea văd conturându-se tot mai pronunțată fantomă grozavă a tradărei. „Tribuna”! Acest ziar trebuie să dispară! Dar cum? Și voinicoșii își șterg ochelarii asudați, fac gesturi amenințătoare și turbă acuma de necaz.

Adică ce s'a întâmplat? Acțiunea lor de boicotare a fost împiedecată ca din senin. Neavând putere, știind că persoanele lor nu prezintă garanția morală pentru a putea face vre-un rău „Tribunei” — au încercat să și îndeplinească opera de distrugere sub firma „Cercului Românilor de peste munți”. Dar iată acum că declarația categorică a dlui Măndrescu că nimica nu se poate face în numele „cercului” până nu se vor dovedi afirmățiunile de tradare. Această declarație a venit ca

tăierea unui șanț peste galeria obscenă săpată de sobolul dușman luminei.

Și acum eroii nu știu ce să se facă. Sânt într'o grozavă încercătură. Toate planurile lor au fost spulberate. Încep să se clatine. Prevăd că, drept răsplată a faptei lor nu le va veni decât odiul public. Sau, în cel mai bun caz — ridicolul.

Correspondent.

Cronica zilei.

Se face primăvară și deodată cu cei dintâi vestitori răsar și talentele literare întocmai ca firele străverzii de papură la suprafața mlaștinilor. „Romînul” le deschide coloanele și-i popularizează, în interesul sfînt al curățirii și unității limbii românești. La subsolul său apar sporadic „feiletoanele” străverzii ale unui stilist model, „ziarist de seamă”, condei încercat, adus din București ca să cîrpească spărături „solidarității” pricinuite de bombele „oțelilor” revoluționari. Cine nu-l cunoaște pe acest „ziarist de seamă” să-i citească foiletoanele din „Romînul” cât pentru amănunte, îi servim și noi. E un băiet adorabil și are la arhiv meritul de a fi descoperit „colonia” română din Arad; îl vezi în fiecare dimineață bînd țigară în vitrina cafenelei „Hungaria”, stînd la masă învăluit în rotocoale de fum și fabricînd „romanuri”. În nopți cu lună îl vezi învăluit în hlamida largă de „cîntăreț pribeag”, rătăcind degerat de frig pe sub geamurile Romei și cîntînd-ți la gîtară „romanuri” de dragoste. Parvine fără să știi cu ce și are trecere în fața secului slab, căci zîmbetul său sarcastic subjugă și vorba lui cumpănită alintă. Nu face nici odată paradă de sentimente, pe hîrtie pune lucruri simpte, frînturi din sufletul său; că sînt goale, n'are a face și nu urmează nimic de aici... E doar așa de ușor să te lași răpit de farmec și să lucrezi pe „povârnișii”-ul ce duce în vârtejul expresiilor și subiectelor obscene, încît nici vreme n'ai să te trezești.

Nu importă că face pornografie în loc să purifice limba și moravurile, tot ce importă e criminalitatea stilistică cu care și tratează subiectele. În cea mai nouă contribuție a talentului dumisale din numărul de azi al „Romînului”, sub titlul „Pe povârnișii”, (când toată lumea spune pe povârnișii) ne dă „parigoria” unei conchiste bucureștene, care răpita de puterea talentului său, se ofere, nitam-niam, să-i facă o vizită la locuință. Cunoștința o face între împrejurări strani, pomenind-se în fața prietenului Georges care fără mult încunjur începe... „i-ți prezint pe domnișoara Marguerite...” „o fată frumoasă și binefăcută”. Și o iau frumușel alături în lungul bulevardului, iar domnul „ziarist de seamă” suspină atât de delioat... „Era o zi frumoasă dela începutul primăverii, soarele încălzea binîșor și câțiva curagioși umbrau în haină (?) cu pardesiurile pe mână. Cucoanele în talie, scăpate de sub blănurile grele de iarnă, apăreau vesele și rîzătoare ca gingașele flori de sub stratul gros de zăpadă”.

În fața acestei curățenii virgine bardul se simte mic și puieril și privindu-și companioana „roșește până în albul ochilor”. În vuetul orașului nu se mai simte bine și mirosul teilor îl ademenește la șosea.

„Haide-ți e o zi splendidă!” și pleacă împreună cu toate că „ere-a periclitat de luxul trăsuri” și știa că „a-r-” fi făptuit un lucru grozav, cheltuind cel din urmă jumătate pol, iar ziua următoare se „va lungi de foame”. Dar nu are vreme de gândit și farmecului nu se putea potrivi căci privind la Marguerite „simțea un suflet de întiorare, de viață”. Alături de Dulcinea sa nu-i lipsește însă nici spiritul de observație, ne spune doar singur: „un automobil trecea pe lângă noi cu o repeziune uimitoare, lăsînd în urmă praf și miros de benzină”, alături de mireasma îmbătătoare a teilor! În strălucirea „zilei frumoase dela începutul primăverii” tac amîndoi, numai trubașul se „întreb-a” la ce se gîndește dînsa. La șosea „er-a așa” de frumos încît el, băiatul cel totdeauna galant, nu găsea nici o vorbă de mîngăiere, căci „imaginația sa îl trimitea aiurea... departe...” „l-i trece-au prin cap fel de fel de gînduri” se „crede-a bogat” și când se pomeneste în fața crudei realități, ne spune singur: „o duse-i la birtul unde mînc-am eu”.

Dupăce mîncă ca doi burghezi ce se respectă, merg la dumneasa acasă și de plictiseală lata cantă „cărți după etajeră”.

Grijiți punctul de forță e când îi spune: „Mie îmi plac romanele mult, am citit foarte multe cărți și poate că unui roman cetit de curînd, datorz prezența mea azi în camera dtale”. Ați ghicit? E o subliniere foarte discretă. Dl „ziarist de seamă” — spune el — zice că a tradus un roman pentru „feiletonul” Minervei, și fata din chestiune încă e o victimă răpita de puterea talentului ingramădit în traducerea acestui roman.

Îl credem, căci e băiat de ispravă și-l vedem cum „rîde-a, încântat de această cucerire făcută”.

Nu-i așa că e frumos, e splendid chiar. Di „ziarist de seamă“ e un stilist de forță, dar în gramatică e mai ales tare. Srârșitul... e acelaș sfârșit banal al tuturor poveștilor inventate de femeile căzute. Ori cum ar fi el, totuș, mai avem o perlă între nestematele literaturii noastre. E meritul „Românului“ și poate fi mândru de el.

Despre autor știam multe lucruri bune; că e om de talent, condei dibaci și băiat bun, dar nu ne-am fi închipuit nici odată să aibă atâta îndrăsneală, ca să facă de rîs copii din școlile primare, cari dacă nu altceva, știu cel puțin scrisoarea românească.

Iul. Giurgiu.

Nouii directori de bancă.

Băncile noastre — să recunoaștem — au răsărit mai mult din însuflețire și dragoste de neam decât din pătrunderea trebuințelor economice ori și chiar numai financiare.

Această notă caracteristică — și până la un punct ideală prin altruismul marcat ori întrupat — și-o păstrează băncile noastre și acum. Și tocmai această caracteristică îndreptățește pe de o parte reclamarea sprijinului românesc pentru băncile noastre, iar pe de altă parte îndreptățește judecata obștească asupra acțiunilor și organizării publice a băncilor noastre.

La început, când ne lipsia cu desăvârșire clasa nou creată a bărbaților cu pregătiri speciale pentru tehnica și conducerea băncilor noastre — a fost natural să *ne ajutăm pentru moment* cu fruntași însuflețiți ce-și aveau rostul muncii lor pe alte terene.

Așa s'au părăndat la conducerea băncilor noastre: învățători preoți și protopopi români — care în lipsa altora au purtat făclia redeșteptării în drumul organizării și întăririi noastre economice.

A urmat apoi o nouă epocă, în care *advocații* noștri, cu deosebire cei tineri, au luat locul în conducerea băncilor noastre.

Răul însă a început când fiecare avocat român, nou-nouț, stabilindu-se în careva sat sau orașel românesc, socotia ca întâia lui datorință — se înțelege *națională*, să alcătuiască o bancă românească, în care să creeze situația *imposibilă* sub orice raport, ca el să fie și directorul executiv și avocatul institutului.

Cu toate că azi avem peste 400 funcționari pe la băncile noastre cu pregătiri și aptitudini speciale — dintre toate băncile și însoțirile noastre românești în număr de peste 250 — abia 8 bănci au ca directori bărbați de specialitate.

Incolo întâlnim ca directori de bancă, preoți, avocați și alți cărturari mai mult ori mai puțin selecti. Răul, care izvorește din acest fapt îl simțim îndeajuns. Dacă în trecut s'a făcut un rău, nu înțelegem de ce ar trebui să se *continue* acest rău și în viitor? La filialele și la băncile ce să deschiid — de ce nu se chiamă la conducere bărbați cu vederi largi și temeinice în ale economiei și cu cunoștințe speciale în ale finanțelor și ale tehnicii de bancă?

N'ar fi timpul să acceptăm și noi principiul diviziunii muncii și în consecință rămânând fiecare la meseria lui — să pregătim organizarea noastră economică — crescându-ne *puteri și factori economici*?

Altcum facem și din bănci — simple tarabe și băcăni de pifte. O.

Concertul din Oradea-mare.

În numărul 28 al »Tribunei« am publicat un raport despre concertul reuniunii de cântări »Hilaria« din Oradea-mare. Raportorul nostru a fost cam nemulțumit cu acest concert care — cum spunea — nu a fost la nivelul concertelor vestite din anii trecuți.

Primum azi nn nou raport, în care se ia apărarea concertului și a Reuniunii. Și acest concert a contribuit la întărirea convingerii că reuniunea »Hilaria« împlinește în acest colț expus o înaltă misiune românească.

Ne bucurăm, că aprecierile raportorului nostru, cam pesimiste — dar pornite din gândul curat de-a îndemna la munca nouă — nu sânt întemeiate.

Iată ce ni-se mai scrie despre acest concert:

Concertul a avut atât succes moral, cât și material, nici nu se credea să fie așa de bine cercetat. Punctele din program au fost bine executate. Dșoara Eugenia Fașie a declamat poezia »Harpista« de Dulu Zamfirescu; dsa a dovedit la mai multe prilejuri că are talent de declamare și de data asta s'a achitat în mod demn de rolul ce l'a avut. A fost răsplătită cu aplauze din belșug și cu un buchet frumos de flori. A produs animație mare, debutul dșoarei Nora Kiss la pian, executând cu o rutină artistică »Preludiu și Horă« de T. Brediceanu și »Vals« de Chopin. Ropotul de aplauze și un buchet de flori au fost semnul de admirație a publicului. Aristul Vasile Popovici cu vocea sa cu timbru simpatie s'a achitat de rolul său spre mulțumirea tuturor. A cântat »Cântec de pocăință« de Beethoven și »Cântec« de G. Dima, — a produs un efect mare asupra publicului, astfel, că la insistența lui a trebuit să mai cânte afară de program o mulțime de doine românești.

Corul »Hilaria« a cântat trei piese: »Cântecul Marinarilor«, de Flondor, »Sosirea Primăverii« și »Marșul Călărășilor« de C. Porumbescu. Toate trei piesele au fost executate cu o precizie rară, astfel, că au trebuit bisate. Zeleșii membrii au fost răsplătiți cu aplauze.

După concert a urmat danț. Danțurile naționale românești dela început până la sfârșit au prevalat, astfel că petrecerea a avut un caracter pur românesc. Costumul național de-ascmenea a fost reprezentat.

Astfel putem zice, că reuniunea de cântări »Hilaria« și cu concertul acesta a dovedit, că și a susținut reputația câștigată la expoziția din București și la serata artistică din anul trecut, — când dovedă, că e demnă de sprijinul marelui public românesc. Te. P.

INFORMATIUNI.

ARAD. 22 Februarie n. 1911.

— **Marile manevre.** Se anunță din Viena că marile manevre din toamna anului 1911 se vor ținea în Bihor. În cercurile conducătoare ale armatei, a rămas dela ultimele pregătiri împotriva Serbiei dominant principiul că toate soiurile de arme trebuiesc deprinse mai ales cu terenul muntos, cu greutate și vicisitudinile operațiunilor din regiunile de munte. Cercurile conducătoare, își dau, se zice, seama, mai mult ca mai înainte, că armata austro-ungară trebuie să se pregătească mai ales împotriva primejdiei dinspre Balcani, de unde ea amenință permanent. Statul major a ținut la începutul lui Februar importante consfătuiri în Viena în chestia manevrelor. S'au ivit două planuri, că adică să se ție în Ardeal ori în regiunile muntoase ale Bihorului, Aradului și Hunedoarei. Planul dintâi, ca să se ție în Ardeal, precum sântem informați, a fost abandonat, ceea ce arată și faptul, că la începutul lui Martie sânt așteptați în Oradea-mare mai mulți ofițeri superiori din statul-major. Ofițerii statului-major vin

să studieze terenul, dacă corăspunde ori nu pentru scopurile manevrelor. În cazul dacă se va afla coresponzător, va veni o nouă comisie, ca să stabilească locurile pentru așezarea taberelor și să fixeze problema manevrelor. La manevre va participa moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, reprezentând pe Majestatea Sa. În cazul când se vor ținea în Bihor, cartierul general va fi între Beiuș și Vascau.

— **«Națiunea»** e titlul unei noi reviste politice și culturale românești, care apare la Budapesta și e condusă de dl Dr. Ludovic Csato. Aproape întreg numărul întâi e scris de dl Csato și Dr. Casiu Maniu. Prevalază materialul politic. Programul se întemeiază mai ales pe pretențiunea, ca legea din 1868, despre egala îndreptățire a naționalităților să fie pusă în aplicare conștin »literii și spiritului acestei legi«.

Vezi bine că dl Csato nu scapă prilejul de-a se rosti chiar în primul număr al revistei și despre diferendul dintre »tineri și bătrâni«, pretându-se la aceeaș regretabilă deplasare a discuțiunilor din ziarul nostru, pe care o întâlnim atât de des în ziarele noastre mult puțin rău intenționate față de ziarul nostru. Dl Csato merge chiar, cu un pas și mai departe și riscă indirect afirmația, că noi am fi tras la îndoială »dreptul și competența comitetului național de a lucra în numele națiunii noastre«. Respingem în modul cel mai hotărât insinuația aceasta absurdă, care n'a putut să pornească decât dintr'o totală lipsă de pricepere pentru discuțiunile noastre.

— **Fapte creștinești.** Din Ciuciu ni-se scrie: Mai mulți credincioși ai sf. noastre biserici din comuna Ciuciu, din îndemnuri bune creștinești, au făcut dăruiri în sumă de 50 coroane pentru cumpărarea unui poir și a unei cadeluțe pe seama sf. biserici. Tot pentru acest scop au mai încurs 60 coroane dela petrecerea dată de tinerimea economică din Ciuciu, cu care suma de bani, (adică 110 coroane) s'au și cumpărat, dela Librăria Diecezană din Arad, obiectele amintite pentru sf. biserică.

Prin aceasta, în numele comitetului parohial, vin a vă aduce mulțumita noastră tuturor binefăcătorilor pentru dăruirile făcute, rugând pe bunul Dumnezeu să le răsplătească pentru obolul dat într'un scop mareș și bine plăcut lui.

Ciuciu, la 7/20 Februarie 1911. Nicolae Balta, preot.

— **Petrecerea meseriașilor din Brad.** Din Brad: »În raportul despre petrecerea meseriașilor români din Brad, din nebăgare de seamă, a rămas la înșirarea oaspeților numele dlui Dr. Ioan Papp, avocat, care cu drag suflet ia parte la toate mișcările noastre culturale și sociale. Și la această petrecere a luat parte dimpreună cu soția sa și dșoara Nina Papp, soră sa, cari toți au fost între cei dintâi oaspeți. »Tombola« a fost condusă de chiar dl Dr. Papp, căruia toți îi păstrăm cea mai sinceră dragoste. — Rap.

— **Adunarea societății »Macedo-română«.** Din București ni-se scrie: Societatea de cultură macedo-română a ținut Duminecă adunarea generală anuală, la sediul ei din calea Rahovei.

Ședința a fost prezidată de dl Dr. Leonte. Dl C. Petrescu-Birina, casierul societății, a citit darea de seamă pe anul trecut, care a fost votată fără discuțiune. S'au mai notat, de asemenea, raportul censorilor și budgetul pe anul 1911.

Din expunerile făcute în timpul ședinței de ieri, s'a putut constata că această societate se află într'o stare cu totul prosperă. Capitalul

disponibil se ridică la suma de 110.000 lei. Din venitul acestor bani se plătesc burse la mai mulți studenți sărguitori și se construiesc localuri de școală în Macedonia.

Adunarea generală de ieri a mai ales trei membri în consiliul societății, în locurile ce se aflau vacante. Au fost aleși dnii: Coculescu, profesor universitar, Tovari și preotul Fotiu Balamace.

Sedința s'a ridicat la orele 4 după amiază.

— **Darul nuntașilor.** La stăruința vornicului I. Imbăruș din Sibiu, oaspeții dela nunta mirilor Victor Comșa, sodal zidar și Ana Bugăluț (Merghindeal), au dăruit fondului »Victor și Eugenia Tordășianu, pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii sodalilor sibieni, 4 coroane, iar cei ai mirilor Petru Mohan, econom și Maria Simion, 4 coroane 88 fileri, sânt în total cor. 888.

La acelaș fond au mai dăruit: G. M. din A., 3 coroane; Dr. Andrei Nicola, avocat (Câmpeni), 50 bani și Longin Popa, paroh (Tătărești), soția sa Iosefina n. Bujoran și copiii Aurora și Octavian, 20 coroane.

— **Al 173-lea!** Cassa »Reuniunii române de înmormântare sibieni« a plătit ajutorul statutar după răposatului membru Simion Togan, fost zidar în Găstărița. Aceasta este al 173-lea caz de moarte în siml Reuniunii române de înmormântare din Sibiu.

— **Victima cartoforiei.** Sfirșește o mare senzație în Timișoara, sfirșitul tragic al unui funcționar de bancă Ioan Milacsek, victima cea mai proaspătă a viciului cartoforiei, foarte lașit în oraș Milacsek și a pierdut pentru multe sale datorii postul frumos ce-l avea la o bancă și s'a pierdut în urmă și logodnica, îndată ce s'a aflat despre conduita lui. Prietenii au vrut să l'ajute, i-au strâns câteva mii de coroane, ca să plece în America. Milacsek a și plecat, în drum s'a gândit însă să-și mai încerce odată norocul în Monte-Carlo. *Aici și-a pierdut toți banii.* Cu bani de drum, cari i s'au dat din partea rudelor, s'a întors și s'a dus de-adreptul în acel sat din Caraș-Severin, unde îi era logodnica. A vrut să i vorbească, dar n'a aflat o acasă. În disperarea sa, și-a tras un glonte în piept sub fereastra iubitei lui. A fost transportat la spital, unde acum se luptă cu moartea.

— **Convocare.** P. T. membrii ordinari, fondatori, onorari și ajutători ai despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiterial ort. rom. al Lugojului sânt prin aceasta invitați a participa la prima adunare de despărțământ din anul administrativ 1910—1911, care se va ținea *Luni 14 (27) Februarie 1911* la orele 9 a. m. în sala »Reuniunii române de cântări din Lugoj« — curtea bisericeii ort. rom. — pe lângă următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării prin prezidiu 2. Constatarea membrilor prezenți 3. Citirea circularului Comitetului central. 4. Reconstruirea despărțământului 5. Activitatea noastră extra-școlară. Conferința de O. Joandrea. 6. Datorintele părinților față de copil în și afară de școală. Disertație de M. G. Crăciun. 8. Raportul casierului. 9. Raport despre bibliotecă. 10. Propuneri și curățiri. 11. Închiderea adunării.

Lugoj, 1/14 Februarie 1911. Dr. G. Popoviciu m. p., protopresbiter.

— **Aventuri neplăcute.** Este cunoscut cazul renumitului basist rus, dela opera din Petersburg, Saljapin, care a ingenunchiat înaintea țarului, și pentru care fapt a fost huiduit de public. A fost nevoit apoi să părăsească Rusia, căutându-și liniștea prin ale locuri. Zilele trecute ajunsese în Monte-Carlo, de unde după o scurtă petrecere voia să plece mai departe.

Tocmai urca trenul, când doi domni și o damă sau apropiat de el, însoțindu-i urcarea cu injurii în limba rusă. Saljapin scâpă de potopul injurărilor într'un compartiment liber, dar cu toate acestea a rămas și mai departe obiectul furiei celor trei ruși, cari lipiseră pe ușa compartimentului în care se afla artistul un bilet, pe care era scris, că aici se află slugarnicul basist al operei rusești. Cazul a luat în urmă proporții tot mai mari. — Călătorii curioși sau adu-

nat să vadă ce se petrece și în tumultul acesta Rușii agitați tot mai mult au insultat chiar faptic pe artist, care căzut în disgrația și ura poporului rus cutre-ră țările ca un jidov rătăcitor.

— **Bogăția mărilor polare.** Producțiunea principală a mărilor polare este vânătoarea de foce, balene, morse și cacialoti.

Vânătorile acestea sânt foarte anevoioase și costisitoare și din cauza aceasta trebuiesc întreprinderi mari, cari necesită capitaluri colosale. În schimb sânt însă foarte productive și ca dovadă de marile venituri ce aduc să luăm următoarele exemple:

La 1798 s'a format prima societate »Ruso-Americană« pentru vânatul morselor în strâmtoarea de Aering, care unește Oceanul Înghețat cu cel Pacific. În curs de 70 ani, până la 1868, societatea a vânat 2,500.000 morse.

La 1871 se formează o nouă societate pentru vânatul morselor. »Compania comercială Alaska«, care obține concesiunea vânatului în insulele de pe lângă peninsula Alaska pe care americanii o cumpăraseră dela ruși. În timp de 20 de ani, până la 1891, societatea a vânat 2,660.900 de morse.

Iar ca să ne putem face ideie de bogăția acestor vânători, e de ajuns să spunem că o inversă costă 800—000 lei.

— **Mulțumită publică.** Cu ocaziunea seratei etnografice, aranjată de tinerimea română din Timișoara și jur în 30 Ianuarie 1911 în favorul despărțământului »Timișoara« al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, au încurs oferte benevole dela Ddii:

Vasile de Stroescu, »Timișiana« institut de credit și econ. câte 30 cor. Meșianu, Dr. Iosif Gall, Dr. Antoniu Mocsonyi de Foen, familia de Mocsonyi din Capolnaș, George Breban câte 20 cor. Dr. Nicolae Șerban, Dr. Traian Putici, I. B. Hodoșiu, Gherasin Serb, Alexandru Crăciunescu-Soceni, »Păstorul« institut de credit și econ., »Furnica« institut de credit și econ., »Luca« institut de credit și econ. câte 10 cor. Ioan Ionescu-Jebel 8 cor., George Trăilă, Dr. Elie Dăianu, Velimir Nenadovits, Octavian Negruțiu câte 5 cor., Eugen Hertl, Avram Indreica câte 3 cor.

Suprasolviri: Dnii Emanuil Ungureanu 17 cor., Tima Albu 22 cor., Dr. Iuliu Coste 12 cor., Dr. Lucian Georgeviciu, Ranco Slavnică câte 10 cor., vād, Dr. Petran 9 cor., Dr. Alexandru Marta 8 cor., Petru Ioanșiu, Dr. Cornel Nicoară, Dr. Cornel Iancu Arad câte 7 cor., Ioan Plavosin 6 cor., Dr. Sandu Balanescu, Valeriu Magdu câte 5 cor., Dr. Livius Ghilezan, Militai C. Jivanca, Constantin Diminescu, Romul Zărie câte 4 cor., Ioan Zaicu 3 cor., Ioan Doboșan, Ludvig Weisz, Iancu Milu, Ana Pinciu, Isaia Popoviciu, Petru Toader, Dr. Traian Gherguția, Vasile Terebenți, Terentiu Bugariu, Dr. Roman Rudnean, N. N., Alexandru Bojinca, Dr. George Dobrin, Ivan Mucsalov, Vasile Vaianțiu, Tului Seiman, Dr. Dimitrie Chioroiu, Dr. N. Păcurar, Ilie Olariu, Dr. Alexandru Popoviciu câte 2 cor., Trifu Petcu, Nicolae Vaianțiu câte 1 cor.

Bilete la casă s'au vândut de 1299 cor. Total a încurs 1767 cor, din care subtrăgându-se cheltuețele de 1496 cor 56 fil., a rămas un venit curat de 360 cor. 44 fil. pe seama fondului despărțământului »Timișoara« al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Pentru aceste dăruiri în numele și din încredințarea comitetului Asociațiunii despărțământului »Timișoara« aduc cele mai călduroase mulțumite. *Romulus Cărdășiu*, directorul despărțământului »Timișoara« al Aстреi.

x **Nou magazin de ceasornice și juvaere** în strada Ion-Weitzer, edificiul școlii de fete. Serviciu prompt. Reparaturile ceasornicelor se făptuesc pe lângă garanție. Cu deosebită stimă solicit sprijinul publicului, *Vogel Laszló*, giuvaergiu și ciasornicar în strada Ion-Weitzer.

Mișcare culturală și socială.

Concert și teatru în Hălmagiu. Meseriașii români din Hălmagiu invită la producțiunea teatrală-corală, ce va avea loc la 26 Februarie n. în ospătăria »Emil«. Se va juca »Isprava«, comedie de S. Ionescu. După producție joc. Inceputul la orele 8 seara.

ECONOMIE.

Adunarea generală a băncii »Nădlăcana«.

Nădlac, 9 Februarie *)

În 7 a luni curente și-a ținut institutul nostru »Nădlăcana« a XIII-a adunare generală.

De cândva am putut fi mândri de această cetate a românizmului dela apus, astăzi, când cifrele bilanțului său despre anul de gestiune expirat și raportul direcțiunii ne prezintă progresul aproape uimitor ce-l are acest institut, putem zice: Cinste se cade fondatorilor și conducătorilor institutului!

La adunarea generală au participat 76 acționari, reprezentând 1389 acții.

Adunarea a fost condusă de valorosul ei presedinte dl avocat *Petru Truța*, care în cursul de deschidere stăruie asupra alor trei momente de mare însemnătate în viața institutului, duplicarea capitalului social, prin ce institutul de o parte și-a câștigat forțe nouă, iar de altă parte și-a deschis un credit frumos la băncile mari; 2. prezența noilor acționari, cari promit a fi un stâlp puternic a institutului și 3. noul ram de operațiune, cumpărarea de produse va avea un mândru viitor.

Se prezintă apoi raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere din care reținem următoarele date:

Creșterea depunerilor cu 161.000 cor. față de anul trecut, atingând acum depunerile cifra de 600.000 cor. ce dovedește îndestul încrederea mare a publicului față de institut; escomptul a crescut cu 179.000 cor. ajungând acum la 1,339.986 cor.; venitul curat a crescut cu 4914 cor.; activele institutului au crescut cu 177.000 cor. ajungând acum la cifra de 1,339.986 cor.; circulațiunea totală a anului trecut face 17,000.000 cor.; ramul cumpărării de produse, în decurs de abia 6 luni a produs un venit det de 2337 cor.

Din venitul curat s'au votat 100 cor. pentru »Fondul cultural« și 100 cor. pentru internatul de fețițe din Arad. Dl protopop Terentiu Oprean compară progresul acestui institut cu progresul altora la fel și constată superioritate evidentă, apoi propune, iar adunarea votează absolutor direcțiunii și comitetului de supraveghiere.

În direcțiune s'a reales cu totalitatea voturilor membrul sortat Sava Raicu, secretarul institutului »Victoria« iar în locul regretatului membru decedat al direcțiunii protopopul A. Bozintan, s'a ales deasemenea cu totalitatea voturilor, învățătorul în retragere din Șeitin Dimitrie Misaroș.

Părintele Nicolae Chicin, în calitate de presedintele direcțiunii, în cuvinte puține, dar bine alese, talmăcește bucuria institutului față cu realegerea prea meritată a dlui Raicu care, dela înființarea institutului, prin avuția cunoștințelor sale comerciale apreciate prin experiențele bogate ca financiar de valoare a fost sufletul acesteia. Amintește și pe dl Misaroș care prin multele calități ce-l caracterizează va fi sigur uu razăm de valoare direcțiunii și institutului.

Dl Sava Raicu văzându-se formal provocat de multa dragoste ce-i dovedesc acționarii acestui institut adânc mișcai declară că își va da întotdeauna, cu drag concursul său modest întru promovarea intereselor acestui institut, cunoscând prea bine însemnătatea acestuia în acest loc,

Președintele de încheiere face concluziunea, că dacă acest institut va continua a progresa în modul de până aci, acesta are să ocupe încurând loc de frunte între băncile noastre.

*) Corespondența aceasta ni-a sosit abia azi, deși ni-n'a trimis cu săptămâni înainte.

Mulțămii și deplin mângăiați ne-am deportat cu toții și cu dorul de a ne întâlni iar du toții pe viitor cu aceeași bucurie și dragoste cu care ne-am adunat și împrăștiat acum.

Și până atunci însă, am trecut cu toții la masa comună ce s'a arangiat, unde în veselie și animație am petrecut câteva ciasuri. N'au lipsit toastele îndatinate: unele pline de sfaturi și învățături, altele laude la adresa celor ce bine au meritat lauda și altele poartare a animației și veseliei noastre.

Modestul.

»Albina«, institut de credit și de economii în Sibiu, și-a încheiat bilanțul pe anul de gestiune 1910 cu un profit net de Cor. 457,013. Mai mare decât în anul precedent cu circa Cor. 52.000. Bilanțul se va publica în săptămâna viitoare, după ce va fi revizuit și de un revizor expert al »Solidarității«. Dividenda anului 1910, conform propunerii direcțiunii, rămâne tot 10 procente — Cor. 20 — de cupon, ca și în 1909.

Tîrg de porci de rasă în Oradea-mare. În 4 și 5 Martie se va ține un mare tîrg de porci de rasă în Oradea-Mare, organizat de Reuniunea Economică Ungurească de acolo. Vor fi aduse vite din toată țara.

Etalonul băncii austro-ungare. Din Viena ni-se telegrafiază, că consiliul general de administrație al băncii austro-ungare a hotărît reducerea etalonului cu 1 procent. Dela 23 Februarie n. începînd etalonul va fi deci numai 4 procente.

Inițierea »Economului« din Cluj. În numărul 28 al »Tribunei« fiind vorba despre jubileul de 25 de ani al institutului »Economul« din Cluj, s'a scris că acest institut la inițierea lui a avut în frunte ca director, pe dl B. Podoabă.

Actuala direcțiune a »Economului« ne trimite două documente, procesul verbal al ședinței dela 13 Aprilie 1885 și extrasul de bilanț de pe anul 1886, din cari se învederează că dl Podoabă n'a făcut parte nici dintre inițiatorii băncii, nici din direcțiunea sau consiliul de supraveghere a băncii — la inițierea ei în 1886. Inițiatorii au fost dnii Iuliu Coroian, Alexandru Bohățel, Gavril Pop, Dr. Aurel Isac, Vasile Almășianu, Lazar Baldi și alții.

Primul președinte al băncii a fost dl Alexandru Bohățel, iar primul director dl Iuliu Coroianu.

Cursul efectelor din Arad.

Banca Arad-Csanádi (cu cuponul 1910)	1040—1050
Banca Arad-Első	2640—2650
Banca Arad-megyei	2200—2220
Banca Ipar- és Népbank	600—6:5
Banca »Victoria« (cu cuponul 1910)	400—420
Banca Polgári Tp.	250—252
Acțiunile căilor ferate Arad-Csanádi	190—200
» fabricii de vagoane	495—500

Tîrgul de cereale din Aradul-nou.

— 21 Februarie.

Vremea e primăvarațecă și pe unde s'a topit zăpadă, sămănăturile au și răsărit cu un verde vesel și frumos.

În urma schimbării vremii prețurile au cam dat înapoi.

S'a vîndut azi:

800 mm. grâu	11:00—11:20
700 mm. porumb	5—5:10
Ovăs	—7:60
Săcară	—7:50
Orz	—7:30

Prețurile pro 50 kilograme, în coroane.

Cursurile Societății — «Lloyd» din Timișoara.

(Prețurile în coroane pentru 50 kilograme).

Grâu (ales)

de 75 kilograme	—	10:55—10:65
de 76	«	— 10:70—10:80
de 77	«	— 10:85—10:90
de 78	«	— 10:95—11—

Grâu (de Timișoara)

de 75 kilograme	—	10:50—10:55
Secară	—	— 7:00—7:10
Orz	—	— 7:00—7:10
Ovăs	—	— 7:55—7:56
Porumb (nou)	—	— 5:05—5:10

BIBLIOGRAFII.

În curînd va apare:

»Magdalena«

poem dramatic în 3 acte

De A. Maior.

Abonamente se pot face de pe acum trimițînd 3 cor. la librăria »Tribunii«.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

Bibl. Lumina á 30 fil., 15 fil. porto.

Nr. 10 Victor Eftimiu: »Fără suflet«. Nuvele și schițe.

I. Agârbiceanu. În întineric. Nuvele á 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. á 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele á 150+20 fil. porto

Hai să rîdem. Almanachul revistei Minerva ilustrată pe 1911 á 1+20 fil. porto.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele Călîndare:

Calendarul »Minervei«

Prețul e 1:40 Cor. plus porto 72 fil. Călîndarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul Național á 40 fil. (5 fil. porto).

Biblioteca universală.

Nr. 1. N. Ţinc: »Monstrul« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 2. Conte Aulic de Echartshausen: »Pricina Răsvătirilor și Leacul lor« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 3. M. Eminescu: »Sărmanul Dionis«, nuvelă á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 4-5. Henryk Sienkiewicz: »O idilă în Savana« á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 6. Emile Zola: »Sărbătoarea din Coqueville á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 7. Guy de Maupassant: »Nuvele« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 8-9. Leon Tolstoi: »Un desmoștenit al soartei« și »Romanul unui cal«, á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Carol de Eckarshausen: »Isvoarele crimelor și posibilitatea de ale preîntâmpina« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Xavier de Maistre: »Tinăra Sibireană« á 25 fil. plus 5 fil. porto

Nr. 12. Bernardin de St. Pierre: »Coliba indiană«, á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 13. Wilhelm Hauff: »Cerșetorea dela Podul Artelor« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 14. Guy de Maupassant: »Nuvele« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 15-16. Mor Jokai: »Nuvele« á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 17-18-18. N. G. Rădulescu-Niger: »Jertfă«. á 75 fil plus 10 fil.

Nr. 20. Alphonse Daudet. »Nuvele«. á 25 fil. plus 10 fil. porto.

Nr. 21. Honoré de Balzac: »Nuvele«. á 25 fil. plus 5 f. porto.

Nr. 22, 23, 24 și 25. N. Rădulescu-Niger: »Gelozie«. 1 cor. plus 10 f. porto.

Nr. 26 și 27. Alexandru Petöfi: Fumia căfăului á 50 fil. plus 5 f. porto.

Nr. 28 Guy de Maupassant: »Nuvele« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 29, 30 și 31. Henryk Sienkiewicz. »Viața la sat« á 75 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 32, 33 și 34. Henryk Sienkiewicz. »Hania« roman á 75 fil plus 10 fil. porto.

35, 36 și 37. Guy de Maupassant. »Pe apă« á 75 fil. plus 10 fil. pporto.

38, 39. Edgar Poe. »Nuvele« á 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 40 Theodor Körner. »Nuvele și povestiri duioase« á 25 fil. plus 5 fil. porto.

Telegramă.

Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească F. A. Degan din Fiume (Posta fiok 163) o vinde sub preț. Sprijiniți-vă fratele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete postale de 5 kgr. franco și alte articole, ca: Tea, Ciocoladă, Staf de Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

Poșta Administrației.

Coriolan Manu. Abram. Am primit 20 cor. abonament până la 1 Maiu 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și soare

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

C. ROTH

fabrică de salamă și articlii de cărnărie Sibiu-Nagyszeben, Reispargasse 8.

Recomandă specialități de prima calitate de cărnați, slănină și articlii de cărnărie, precum carne fină (kaiserfleisch), cîrnaț, slănină cu aib, gardine alinate, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă măceși și singe-ete, specialități de măceși și singe-ete, paște de carne și caș de porc; slănină pentru muncitori în cantitate de peste 25 kgr., și untură curată de porc topită în vase, ș. a.

La comande mari prețuri reduse.

Expediere cu poșta sau cu trenul. - Serviciu prompt și grabnic. Cu catalog de prețuri și cu alte informațiuni la dorință servim gratis și franco. Toate comanda sunt a se adresa la firma de mai sus.

Meghívó!

A kurticsi önszegélyző egyesület m. sz. f. évi március hó 2-án délelőtt 11 órakor az egyesület helyiségében

XXII. rendes közgyűlését tartja,

melyre az igen tisztelt tagok ezennel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: 1. Két bizalmi férfiú választása a jegyzőkönyv hitelesítésére. 2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének, valamint az 1910 évi zárszámadásoknak előterjesztése; a mérleg megállapítása; a tiszta nyereség hová fordítása iránti határozat hozatala s az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása. 3. Az 1911 évi költségelőirányzat megállapítása. 4. A felügyelő bizottság választása három évre. 5. Alapszabályszerű indítványok tárgyalása. Az igazgatóság.

Mérleg számla 1910 december hó 31-én. Vagyoni: készpénz 211454 K.; Kötvény számla: 51948 K.; Váltó tárca 530 K.; Leltár 140 K.; Leírás 20 K. 120 K. Összesen 54712 korona 54 fillér. Teher: Törzsbetétek 2266388 K.; Tartalék-alap 241484 K.; Takarékbetétek 496908 K.; „Victoria” takarékpénztár 23700 K.; Atmeneti tételek 5634 K. Nyereség 90840 K. Összesen 54712 K. 54 f.

1909 decemb. volt 31-én 472 tag 707 törzsbetéttel
Belépett az év folyam. 116 " 328
Kilépett " 90 " 125
1910 decemb. 31-én van 498 " 910

Kurtics, 1910 december hó 31-én, Weitz József s. k. könyvelő, Hajduk Szever s. k. pénztárnok. Az igazgatóság: Ispravníc Livius s. k. ig. elnök, Mladin Kornél s. k. igazgató, Popovics Elek s. k. igazgató, Szeberényi János s. k. igazgató, Zachariás Árpád s. k. igazgató. — Jelen mérleg számlát a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk. A felügyelő bizottság: Mihó József s. k. f. b. elnök, Urs Pasku s. k. f. b. tag, Világ Mór s. k. f. b. tag, Zsulán Juon s. k. f. b. tag. A felügyelő bizottság jelentése. Tisztelt Közgyűlés! A kereskedelmi törvény és az alapszabályok szerinti köteleseghűnköz hiven a szövetkezet ügyvitelét az elmúlt évben állandóan ellenőriztük. Vizsgálataink alkalmával meggyőződünk arról, hogy az egyesület ügyei szakértelemmel és kellő körültekintéssel vezetettek. Az igazgatóság által elének terjesztett 1910 évi mérlegét, valamint nyereség és veszteség számlát a kifogástalanul vezetett könyvek alapján megvizsgáltuk, helyesnek és mindenben megfelelőnek találtuk. Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a mérlegben kitüntetett 90840 K. tiszta nyereség felosztása iránti javaslatát. Végül kérjük a közgyűlést, hogy a felmentvényt úgy nekünk, mint a igazgatóságnak megadni szíveskedjék. Kürtös, 1911 évi február hó 21-én. A felügyelőbizottság: Mihó József s. k. f. b. elnök, Urs Pasku s. k. f. b. tag, Világ Mór s. k. f. b. tag, Zsulán Juon s. k. f. b. tag.

Candidat de avocat

cu praxă deplină,

cearcă aplicare în cancelaria advocațională.

Adresa:

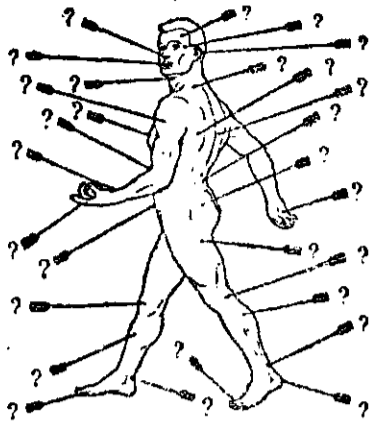
Dr. A. Szilágyi
Kolozsvár (Egyetem).

Căsătorie.

Oficiant de stat în metropolia sudungară, cu 2300 coroane salar anual dorește a se căsători cu o atare domnișoară ori văduvă română gr. ort., carea contează mai mult la o inimă nobilă decât la rang și avere, are etatea dela 20—30 anii și zestre dela 12000 coroane în sus.

Discreție se asigură cu cuvânt de onoare.

Oferte prin anexarea posei cer sub »*Felicians*« Temesvár 4¹ (Poste restante).

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa fluidul lui Feller alină durerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă repede și sigur reuma, boala de nervi, junghieri, dureri, influență, răceli, dureri de cap, dinți și de șale, cărceii dureri de ochi, migraenă și alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgușeală, gutural, dureri pe piept și gât, și a organelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

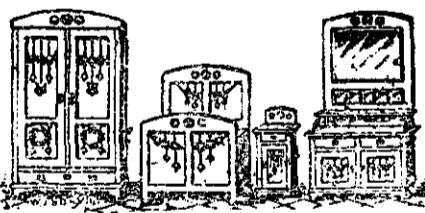
II. Mai aducem apoi la cunoștință că mil de oameni folosesc cu rezultat admirabil hapurile Elsa-Rebarbara contra perturbațiilor stomacale, sgâr-ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, noimă, indispoziție, bizare, lipsă de scaun, dureri de ceum și alte perturbații a organelor de mistuire. 6 cutii 4 cor. Să ne păzim însă de imitații și să facem comanda act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica
Centrala 122 (cott. Agram).

Un candid. de avocat

doctor iurist, cu praxă, caută aplicare momentană, într'o cancelarie advocațională.

Ofertele sunt a-se adresa administrației acestui ziar.

Baumann Arnold Alba Iulia: Gyulaf-vár fabrică și magazin de mobile

Magazinul de mobile executate în atelierul propriu cel mai mare din Ardeal. Mare asortiment de mobile gata ș. a. aranjamente pentru prinzitor, dormitor, salon și odăi domnești. — COVOARE, perdele, saltele pentru pat etc. și tofelul de lucrări în bransa aceasta se execută promot. Atelier de tapețerie și decorație. Fabrică de matrațe din fir galvanizat. — Intreprindere de pompe funebrale. — Fabrică de mobile (filială) Alud-Nagyened. CATALOGUL se expediază pentru 2 cor — sau ulterior să se trimită — îndărăpt.

ANUNȚ

În comuna Ghiroc (Gyirok) lângă Timișoara, cu 2200 locuitori români din 2400, cu poștă și tren în loc, se află de vânzare

un edificiu de boltă

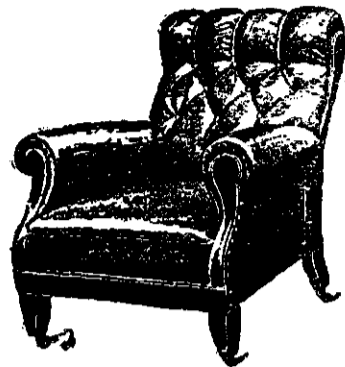
cu drept de trafic. În lipsă de alt neguțător român, un om harnic și cinstit are viitor. Informațiuni dă A. Baicu. inv.

Fabricație specială de MOBILE DIN PIELE ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite preț-curent gratuit

Szűcs A.
tapețier
Budapest,
VII., Károly-
körtut 5/c.

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum: mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Fischer Testvérek

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. în

Arad, József-főherceg-ut 8.
Fabrica: Kossuth-utca No 45.
Telefon No 557.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat cu lucrări de bransa aceasta, care capătă cu prețuri ieftine de concurență. — Catalog de prețuri trimite gratuit.

Credit pe ipotecă, pe cambie și pentru oficanți mijlocește

Herzog Sándor

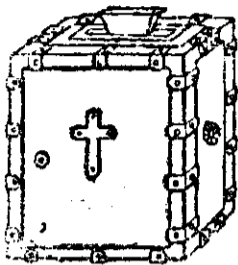
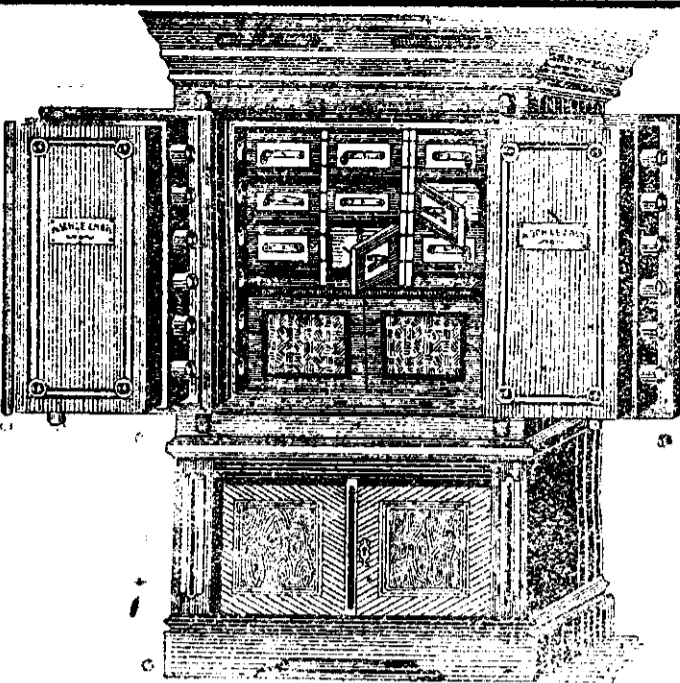
A B A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Prăvălie nouă!
 Sub firma »Depozit de rachiuiri din valea Crișului« (*Körösvölgyi pálinka raktár*) s'a deschis în **Arad, Andrásy-tér 5.** (Palatul Almay) o prăvălie — nouă unde se vinde: —
rachiu de prune
 de drojdii, rom, coniac, licheuri cum și **vinuri** din pivnițele — lui Almay în sticle. —
 Așteptând sprijinul onor. public
 Cu stimă:
SCHWARCZ PÁL
 conducător.

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și trezorerie în **Sibiu-Nagyszeben, Loderer-g. 2.**
 Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panterate sigur din autogen și thermit, camere panterate, casse pentru acte, casete, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.
 Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimite prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

CANARINI Cele mai frumoase cântărețe moderne cecântă zina și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.
 Ouzătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soia. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soia se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la
DIÓSZEGHY és Társa,
 Oradea-mare-Nagyvárad.
 Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Motoare șvedeze pentru olei brut!
 (Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)
 în poziție orizontală și verticală.
 Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.
 Motoare sistem Diesel.
 Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.
Surányi Victor
 inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole
 Bpest, VI., Teréz-körút 21.
 Cereți catalog.

MAGAZIN DE MOBILE
Jean Réthi
 tâmplar artistic pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.
 Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 ȘI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József
 armurar și depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care snt numele meu și voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig această și
țin în depozit
arme de cea mai bună fabricație, cu repetiție și încărcătură în teavă, revolvere, piștoale, și totfelul de cartușe pentru arme. — Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase modii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

Oltoieri de struguri
 exp. diasă, garantând de soi viță americană netedă și cu rădăcini, precum și în diferite soluri recunoscute de trainice asortiment bogat;
Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep
 proprietar: **Caspari Frigyes,**
 Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).
 Pofții și cereși prețuri curente ilustrate!
 Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa totii cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

DR. ALEXICI VLADIMIR
SANATOR, AMBULATOR ȘI BAIE MINERALĂ
 ARANJATE FOARTE MODERN.
PANCIOVA. PANCISOVA.
 TELEFON NR. 181.

Reacția boalei de sânge după Wassermann—Dungern—Noguchi. Tractarea boalei de sânge cu serul Quéry și cu absenbenzolul și cu arsenbenzolul lui Ehrlich. — Vindecarea tuberculozei după Dr. Spengler sau Koch—Wolff—Eisner. — În stabiliment se vorbește și românește. —

— Replantațiivă ville cu altoi dela firma română! —

Altoi de vie!!

Calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoi, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la

„MUGURUL” însoțire economică-comercială
Eltisabetopol (Erzsébetváros, Kiskükülő vm.)
material disponibil în altoi peste două (2) milioane școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă, altoi desvoltați la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni pățirea pe 10 ani cu interese de 70/0. La cerere preț-curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și a manipulărei școalei de altoi.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Trimiteți banii în cursul practicii de altoi.

Numai altoșio bune! Calitatea și stinca!

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe mașini și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după scutirea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 50/0, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizată de interes corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipați speșele de întabulare, converteți datoriile de interese mari.

— Solvare grabnică, serviciu prompt —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

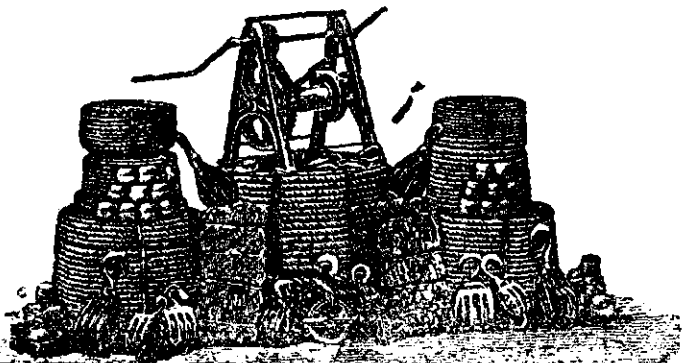
Prețuri pe lângă onorariu acelușilor de afaceri abili și demni încredere.

Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Tot-felul de Ungaria-sudică — este a lui funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelierul: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru lăo), legătoare de snopi, funii pentru boi, opitoare, ștreanguri, bamauri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Toruri pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cerși și codoriști etc. etc. Serviciu prompt

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc.

Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Biroul central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva și Nagyvárad.

GYULAY KÁROLY

atelier modern de fotografiare artistică

:: Timișoara—Temesvár, (Josefstadt) ::

Strada Hunyadi Nr 5. — (Lângă Casina Délvidéki).

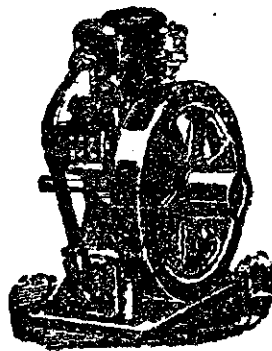
Efectuește: Tot-felul de fotografii. Picturi în olei. Acvarele. Pasteluri. Platinolipie. Inmăriri după orice fotografie, în cel mai modern stil artistic.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —
Atelierul special de reparat al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Ardupur p. trierat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Mășini specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articlii tehnici. Filile magnetice. Unsori. Material de condensățiune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Prăvălie recunoscută de I-u rang.

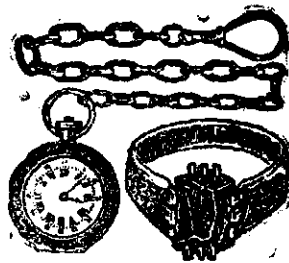
Szilágyi Géza és Társa

ciasornicar și givaergiu

ciasornicarul căilor ferate ungare a statului

Nagyvárad, Rákoczi-ut No. 4.

In edificiul Orsolya zárda. — Telefon 630.

Ciasornice exclusiv numai fine și cari umblă precia. Ciasornice foarte bune pentru călătorii. Ciasornice elegante p. tineri. Ciasornice frumoase, pentru dame. Cias. deșteptătoare de buzunar in Decoruri pentru masă de argint și argint de China, tase, lădițe pentru zahăr, blide pentru compot, obiecte pentru mâncat, bastoane, etc. Cadouri de mireasă, pentru botez și de Crăciun. Atelier de reparat. Garanță deplină. — — — Serviciu foarte solid, prețuri foarte ieftine.

tocuri de aur, argint, metal și oșel. Cercei cu briliant e și diamant și inele. Cercei de aur, inele, brașete, broșete, lanțuri de grumazi și pentru oroloage, amulete. Totfelul de giuvaere de argint. Ochelari foarte buni.

PRIMA SOCIETATE DE CREDIT FUNCJAR ROMAN DIN BUGUREȘTI.
BILANȚUL PE SEMESTRUL II 1910.

ACTIV		EFECTE	NUMERAR	PASIV		EFECTE	NUMERAR
Emisiune: Imprumaturile realizate până în seara de 31 Dec. 1910, însă:				Scrisuri funciare: Valoarea scris. func. în circulație, însă:			
50% — Lei 460.396.700				50% — Lei 327.385.112.501			
40% — 34.005.500	494.402.200			40% — 23.284.838	350.669.950	50	
Datoria proprietarilor: Capital datorit de proprietari, însă:				Stingerea imprumaturilor: Scris. func. primite ca stingeri, amortizări anticipate și plătite din cele eșite la sorți, însă:			
50% — Lei 326.981.981.121				50% — Lei 133.011.587.501			
40% — 23.283.701.621		350.265.682	74	40% — 10.720.662	143.732.249	50	
Amortizarea incasată: Soldul contului, însă:				Detentorii: Valoarea scris. funciare în circulație, însă:			
50% — 403.131.381				50% — Lei 327.385.112.501			
40% — 1.136.381		404.267	76	40% — 23.284.838			350.669.950
Localul societății: Valoarea localului societății			550.000	Capital social: Soldul contului, însă:			
Mobilier: — mobilierului			20.000	50% — Lei 7.437.600			335.27
Biblioteca: — bibliotecii			11.000	40% — 536.100	7.973.700		170
Bunurile societății vândute: Sumele datorite de cumpărători:				Capital de rezervă: Soldul contului	19.450.700		5.295.384
Grăjdana, soldul contului — Lei 4147.201				Serv. interes. cupoanelor: Cupoane exigibile și neprezentate la plată			
Măzănăești — 28.727.691		32.874	89	50% — Lei 3.429.475			
Bunurile societății nevândute: Sumele ce datorează:				40% — 209.228			3.638.703
Câinț, soldul contului — Lei 1.721.162.111				Scris. funciare eșite la sorți: Val. al pari a scris. func. eșite la sorți și neprezentate la plată:			
Doftana-Belegheț, idem — 493.067.23				50% — Lei 1.407.912.501			
Piscu-Rusului, idem — 40.636.961		2.254.866	30	40% — 99.038			1.506.950
Anuit. împrumut: Rate și resturi de rate datorite de propriet., însă:				Fondul pensiilor: Soldul contului	2.230.831		
50% — Lei 6.049.569.371				Diverși proprietari: Soldul contului	4.031.100		686.563
40% — 468.425.171		6.517.994	54	Creditori diverși: Soldul contului	2.670		296.411
Anuit primei 3% Suma datorită de proprietari			55.53	Dividend proprietarilor: Soldul contului			86.684
Debitori diverși			132.149	Capital de revirement: Soldul contului			621.53
Cassa: Sold în casa societății		33.689.001	2.613.697				
		528.091.201	362.802.688		528.091.201		362.802.688

CAPITALUL DE REVIREMENT PE SEMESTRUL II 1910.
(PROFIT ȘI PIERDERE)

DEBIT		CREDIT	
Cupoane 5%, 1 Ianuarie 1911. Valoarea cup. de Ian. 1911 dela scris func. 5%	8.260.225	Soldul contului precedent	255.697.92
Cupoane 4%, 1 Ianuarie 1911. Valoarea cup. de Ian. 1911 dela scris func. 4%	477.966	Anuit. impr. sem. II 1910 5% Rata sem. II/910 dela imprumaturile 5% însă:	
Plata scris. func. 5%, trag. 58-a. Valoarea al pari a scris. func. 5% eșite la sorți la tragerea 58-a	1.746.300	Cheltuieli de administrație — Lei 176.914,90	
Plata scris. func. 4%, trag. 23-a. Valoarea al pari a scris. func. 4% eșite la sorți la trag. 23-a	142.200	Procente — 7.973.082,71	
Apunțamente — Suma cheltuită în sem. II. 1910	161.376	Amortizare — 1.743.946,60	9.893.944
Cheltuieli generale	8.843,75	Anuit. impr. sem II 1910 4% Rata sem. II/1910 dela împrum. 4%, însă:	
Furnituri de cancelarie	289,90	Cheltuieli de administrație — Lei 13.250,47	
Imprimare și registre	1.621,50	Procente — 477.984,17	
Imprimatul scris. funciare	1.923,70	Amortizare — 141.922,61	633.157,25
Indemnități de deplasare	903,55	Stingerea împrumut. 5% Suma incas. în sem II/910 ca amortant. în numerar	2.232,45
Încălzit și luminat	7.237,25	Stingerea împrumut. 4% Idem idem idem idem	876,21
Mărci de prezență	14.880	Rețineri extraordinare. Suma incasată ca cheltuieli de administrație la împrumaturile realizate în sem. II/1910	1.353,80
Postă și telegraf	789,45	Cupon suplimentar. Valoarea cup. de Ianuarie 1911 dela împrumut. realizate în sem. II/1910	287.450
Publicațiuni	2.552,55	Capital social 5%. Valoarea cup. de 1 Ianuarie 1911 aparținând acestui fond	187.225
Gratificația funcționarilor	1.210	Capital social 4%. idem idem idem idem	10.926
Indemnizarea casierului	600	Cupoane 5%. 1 Ianuarie 1901. Val. cup. de 1 Ianuarie 1901 neprezentate la plată și cari se perimă conform art. 119 din statute	1.057,50
Întreținerea localului societății	1.618,95	Cupoane 4%. 1 Ianuarie 1901. idem idem idem idem	252
» mobilierului	462	Plata scris. func. 5% trag. 38-a din Octombrie 1900. Valoarea al pari a scris. func. 5% neprezentate la plată și cari se perimă conform art. 119 din statute	47,50
Paragraf extraordinar	5.402	Plata scris. func. 4% trag. 3-a din Octombrie 1900. Idem idem idem	20
Ajutor societăților de binefacere	3.400	Dobânzile anuit. întârziate. Procente incasate în sem. II/910 dela ratele plătite cu întârziere	318.500,89
Cheltuieli de mater. și person. (izlăzuri)	3.240,65	Dividend propriet. 1905. Dividendul propriet. pe 1905 care se perimă conform art. 131 din statute	15.124,34
Recompensa d-lui Dim. A. Sturdza	12.000		
Indemnități de locuință a person. societ.	8.857,80		
Biblioteca — Suma amortizată în anul 1910	2.850,55		
Mobilier	3.389,30		
Capital de rezervă. 2 1/2% dobânzi convenite acestui fond în sem. II/1910	116.200		
Diverși: 90% dividend propriet. 5% asupra ratei sem. I/1911	537.488,70		
Diverși: 10% dividend de distribuit membrilor cons. de adm. și directorilor	54.753,57		
De raportat pentru anul viitor	29.293,50		
	11.607.875,67		11.607.875,67

Președintele consiliului de administrație, **B. M. Missir.**

Directorul, **C. I. Brătianu.**

Șeful serv. contabilității, **I. Niculescu.**